

TIESLIETU
PADOMES
GADA
PĀRSKATS

2022

TIESLIETU

PADOME

PAR TIESLIETU PADOMES GADA PĀRSKATU

Lai sniegtu Latvijas sabiedrībai ieskatu Tieslietu padomes darba aktualitātēs, kā arī nodrošinātu plašāku informāciju par tiesu sistēmas attīstības un politikas plānošanas jautājumiem, ar 2023. gadu tiek aizsākta ikgadēja Tieslietu padomes gada pārskatu publicēšanas tradīcija.

Tieslietu padomes 2022. gada pārskats ir pirmais publicētais Tieslietu padomes pārskats, kur vienuviet apkopota informācija par svarīgākajiem Tieslietu padomes paveiktajiem darbiem iepriekšējā gadā. Tāpat pārskatā ietverta gan vispārīga informācija par Tieslietu padomes sastāvu, funkcijām un pieņemtajiem lēmumiem, gan arī plašāka informācija par tiesnešu pašpārvaldes institūciju un Tieslietu padomes darba grupu paveikto. Pārskatā lasāmas arī Tieslietu padomes komunikācijas un starptautiskās sadarbības projektu aktualitātes.

Pārskatu ievada Tieslietu padomes priekšsēdētāja Aigara Strupiša priekšvārds, kurā uzsvēta Tieslietu padomes nozīme tiesu varas neatkarības stiprināšanā, kā arī nepieciešamība veidot konstruktīvu dialogu ar pārējiem valsts varas atzariem.

Pārskatā ietvertā informācija par Tieslietu padomes gada aktualitātēm balstās uz 2021. gadā apstiprināto Tieslietu padomes darbības stratēģiju

2021.–2025. gadam, kā arī Tieslietu padomes prioritārajiem darbības virzieniem 2022. gadam.

Tieslietu padomes 2022. gada nozīmīgākās aktualitātes, kas atspoguļotas arī pārskatā, ir Rīgas tiesu apvienošana kā būtiskākā tiesu sistēmas strukturālā reforma, Tieslietu akadēmijas izveide, kas ir viens no svarīgākajiem attīstības projektiem pārskata gadā un arī turpmākajos gados, kā arī ziņas par Tieslietu padomes lēmumiem, kas attiecas uz Latvijas tiesu sistēmas attīstību 2022. gadā.

Par tiesu sistēmas attīstību gādā ne vien Tieslietu padome, bet arī citas tiesnešu pašpārvaldes institūcijas. Tādēļ pārskatā ietverta arī informācija par tiesnešu pašpārvaldes institūciju padarīto 2022. gadā, proti, Tiesnešu konferences norisi, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas, Tiesnešu ētikas komisijas un Tiesnešu disciplinārkolēģijas veikumu. Tāpat pārskatā sniegtas ziņas par Tieslietu padomes darba grupas paveikto tiesu darba efektivitātes veicināšanā, kā arī tiesnešu un tiesu priekšsēdētāju atlasē.

Tieslietu padomes 2022. gada pārskatā lasītājiem ir sniegts priekšstats par Tieslietu padomes nozīmi tiesiskas valsts un tiesu neatkarības principu stiprināšanā, kā arī par Latvijas tiesu sistēmas attīstības virzieniem.

SATURA

RĀDĪTĀJS

Tieslietu padomes priekšsēdētāja priekšvārds.....	4
1. Tieslietu padome un tās darba prioritātes	6
2. Tieslietu padomes struktūra	9
Tieslietu padomes sastāvs.....	10
Tieslietu padomes sekretariāts.....	12
3. Tieslietu padomes 2022. gada aktualitātes.....	13
Sēdes, pieņemtie lēmumi un citi tiesību akti	13
Tieslietu padomes viedokļi un paziņojumi	16
Rīgas tiesu apvienošana.....	16
Tieslietu akadēmijas izveide	18
4. Tiesu sistēmas statistiskie rādītāji.....	20
5. Tiesnešu pašpārvaldes institūciju aktualitātes	30
Tiesnešu konference	30
Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija.....	32
Tiesnešu ētikas komisija.....	35
Tiesnešu disciplinārkolēģija.....	37
6. Tieslietu padomes darba grupa un komisijas.....	39
Tiesneša amata kandidātu atlases komisija	39
Tiesu priekšsēdētāju atlases komisija	42
Tiesu efektivitātes darba grupa.....	43
7. Dialogs.....	44
Tieslietu padomes dialogs ar tiesām un reģionālās vizītes	44
Tieslietu padomes dialogs ar citiem valsts varas atzariem	47
Tieslietu padomes dialogs ar sabiedrību	48
8. Tieslietu padomes starptautiskā sadarbība	50
Dalība Eiropas Tieslietu padomju asociācijā.....	50
Eiropas tiesnešu neatkarības aptauja	51
Ziņojums par tiesiskumu Eiropas Savienībā.....	51
Ziņojums par tiesiskumu Latvijā.....	52
9. Tieslietu padomes darba prioritātes 2023. gadā.....	53

TIESLIETU PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJA PRIEKŠVĀRDS

Šogad pirmo reizi izdodam apkopotu pārskatu par Tieslietu padomes paveikto aizvadītajā gadā. Kādēļ tas nepieciešams?

Atšķirībā no Saeimas un Ministru kabineta paveiktā Tieslietu padomes ikdienas darbība nenonāk plašākas sabiedrības uzmanības lokā. Protams, tie, kuri interesējas par tiesu sistēmas attīstību, spēj sekot notikumiem arī patstāvīgi, taču tas prasa regulāru iedziļināšanos, informācijas apkopšanu un analīzi. Tieslietu padomes darbībai aizvien paplašinoties, nebūtu pareizi atstāt vien uz pilsoniskās sabiedrības pleciem tai būtiskās informācijas par tiesu sistēmu meklēšanu dažādos avotos. Tomēr bez šīs informācijas nav iespējams pilnībā izvērtēt un saprast valstī notiekošos procesus. Savukārt no pilnīgas, patiesas informācijas ir atkarīga mūsu demokrātijas ilgtspēja.

Likumā „Par tiesu varu” Tieslietu padome definēta kā institūcija, kura piedalās tiesu politikas un stratēģijas veidošanā, kā arī tiesu sistēmas darba organizācijas pilnveidošanā. Tieslietu padomei ir arī galvenā loma tiesu sistēmas amatpersonu karjeras jautājumos. Pēc Tieslietu padomes izstrādātas kārtības noteikumu tiesnešu atlase, Tieslietu padome nosaka tiesnešu amata pienākumu izpildīšanas vietu un pārceļ tiesnešus uz citu tiesu vai tiesu instanci, ieceļ rajona un apgabaltiesu priekšsēdētājus, sniedz Saeimai viedokli par Satversmes tiesas tiesneša un Augstākās tiesas priekšsēdētāja amata kandidātiem, kā arī izvēlas un virza to Saeimai iecelšanai ģenerālprokurora amata kandidātu.

Tieslietu padome būtībā ir tiesu varu reprezentējoša institūcija, to savā judikatūrā atzinusi arī Satversmes tiesa. Tas, ka Tieslietu padomes sastāvā šobrīd joprojām ir divas politiskas amatpersonas – tieslietu ministrs un Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs, kuri piedalās tiesnešu karjeras jautājumu izlemšanā, lai arī neatbilst starptautiskajām rekomendācijām, tomēr parasti nespēj būtiski ietekmēt tiesu sistēmai piederīgo personu balsojumu. Līdz ar to Tieslietu padome ir tā, kura tiesu sistēmas vārdā var leģitīmi iesaistīties dialogā ar likumdevēju un izpildvaru.

2021. gadā Tieslietu padome apstiprināja jaunu darbības stratēģiju līdz 2025. gadam. Stratēģijas vadmotīvs ir tiesu varas neatkarības institucionalizācija sabiedrības interesēs, pārtraucot izpildvaras aizbildnību pār tiesu varu organizatoriskajos un finanšu jautājumos. Šobrīd no izpildvaras relatīvi neatkarīga ir vienīgi Augstākā tiesa, kurai ir savs budžets un sava administrācija. Savukārt pirmās un otrās instances tiesas ir organizatoriski un finansiāli atkarīgas no Tieslietu ministrijas un tās pārraudzībā esošās Tiesu

administrācijas. Tas padara tiesu darbu lielā mērā atkarīgu no politiskajām svārstībām, ko rada tieslietu ministru maiņa. Ir jāsaprot, ka tiesa nedrīkst būt atkarīga no atsevišķu politiķu ietekmes. Situācijā, kad politiskā kultūra vēl nav nostiprinājusies un sabiedrības uzticība tiesu varai būtiski pārsniedz uzticību izpildvarai, šādam modelim nav attaisnojuma. Arī Venēcijas komisija ir akcentējusi šo aspektu, kurš būtiski atšķiras no situācijas „vecajās” demokrātijās.

Diemžēl 2021. un 2022. gadā sekmīga virzība uz tiesu varas finansiālu un organizatorisku neatkarību nebija iespējama, jo par tieslietu sektoru atbildīgās politiskās amatpersonas pret šādu stratēģiju kategoriski iebilda. Demokrātiskā valstī varas dalīšanas apstākļos bez politiskā atbalsta šādas reformas ir neiespējamās. Tādēļ līdz šim Tieslietu padome savus ierobežotos resursus ir koncentrējusi uz citiem jautājumiem, kuri, lai gan nav tik apjomīgi un tālejoši, tomēr arī ir ļoti būtiski tiesu sistēmas kvalitātes celšanai. Tie ir tiesnešu atlase, apmācība, tiesnešu pašpārvaldes attīstība un tiesu darbības efektivitāte.

Pagājušajā gadā Krievijas iebrukuma Ukrainā kontekstā vēl daudz asāk apzinājāmies, ka tiesu sistēmas efektīva un nepārtraukta funkcionēšana ir arī būtisks valsts iekšējās drošības aspekts. Tādēļ arī Saeimai un Ministru kabinetam savas kompetences ietvaros ir jādara viss, lai tālāk nostiprinātu tiesu sistēmu.

Tieslietu padome pati ir izdarījusi daudz, it īpaši, ņemot vērā tās ierobežotos resursus. Vienlaikus jāsaprot, ka tiesu sistēma kā konservatīvākais valsts varas atzars nav piemērots ātrām reformām. Un tā tam arī ir jābūt, lai garantētu tiesu neatkarību un caur to arī stabilitāti sabiedrībā un valstī. Tieslietu padome turpina un turpinās uzsākt, lai mūsu tiesu sistēma nostiprinātos profesionāli, lai tā būtu efektīva un lai gūtu aizvien augstāku sabiedrības uzticību.

Mūsu paveiktais ir atspoguļots šajā pārskatā.

Aigars Strupišs,
Tieslietu padomes priekšsēdētājs

1. TIESLIETU PADOME UN TĀS DARBA PRIORITĀTES

Tieslietu padome ir koleģiāla institūcija, kas piedalās tiesu sistēmas politikas un stratēģijas izstrādē, kā arī tiesu sistēmas darba organizācijas pilnveidošanā. Tieslietu padomes izveidošanas mērķis ir stiprināt tiesu varas neatkarību un tiesu darba pašorganizāciju, kā arī nodrošināt vienotu tiesu varas pārstāvību attiecībās ar citiem valsts varas atzariem un institūcijām.

Latvijā kā neatkarīgā, demokrātiskā un tiesiskā valstī, ievērojot valsts varas dalīšanas principu, pastāv un darbojas likumdevējvara, izpildvara un tiesu vara, ko īsteno neatkarīgas un autonomas institūcijas. Varas dalīšanas princips garantē to līdzsvaru un savstarpēju kontroli un veicina varas mērenību. Ir atzīts, ka demokrātiskā tiesiskā valstī trīs varas atzari papildina cits citu, neviens no tiem nav augstāks par pārējiem un nedominē. Tomēr, lai nodrošinātu taisnīgu un objektīvu tiesas procesu, valstij īpaši

jā aizsargā tiesu varas neatkarība. Konstitucionālisma attīstība Eiropā ir izgaismojusi nepieciešamību pēc neatkarīgas tiesu varu pārstāvošas institūcijas, kura var paust tiesu varas kolektīvo viedokli un nostiprināt tiesu varas neatkarību no izpildvaras. Latvijā tieši Tieslietu padomei ir paredzēta izšķirīga nozīme gan tiesu sistēmas problēmu risināšanā, gan tiesu darba efektivitātes un kvalitātes celšanā, gan arī centienos panākt, lai sabiedrība vairāk uzticas tiesām.

Tieslietu padome dibināta 2010. gada 1. augustā, spēkā stājoties grozījumiem likumā „Par tiesu varu”, ar kuriem likuma regulējums tika papildināts ar jaunu 13.¹ nodaļu „Tieslietu padome”.

Savukārt uz pirmo sēdi Tieslietu padome sanāca 2010. gada 4. oktobrī, kad tika apstiprināts Tieslietu padomes reglaments, kā arī izskatīti pirmie ar tiesu darba organizāciju saistītie jautājumi.

1. rindā no kreisās puses: Iveta Kruka, Aija Āva, Dzintra Balta, Aigars Strupiņš, Inese Lībiņa-Egnere, Aldis Laviņš, Ilze Celmiņa un Baiba Ozoliņa. 2. rindā no kreisās puses: Andrejs Judins, Jānis Rozenbergs, Līga Ašitoka, Guntars Ploriņš, Juris Siliņš, Juris Stukāns un Jānis Skrastiņš

Kā būtisks atskaites punkts Tieslietu padomes funkciju attīstībā var tikt minēts 2018. gada 12. februāris, kad spēkā stājās grozījumi likumā „Par tiesu varu”, ar kuriem Tieslietu padomes kompetence tika paplašināta ar tiesībām lemt par tiesnešu karjeras virzību, pirmās instances un apelācijas instances tiesu priekšsēdētāju izraudzīšanās kārtību, iecelšanu un atbrīvošanu no amata, kā arī visu līmeņu tiesu tiesneša amata kandidātu atlases, stažēšanās un kvalifikācijas eksāmena kārtošanas kārtību. Šie būtiskie likuma grozījumi veikti, lai stiprinātu tiesu varas neatkarību, vienlaikus mazinot izpildvaras un likumdevējas ietekmi šajos jautājumos.

Tieslietu padomes darbības prioritātes ir noteiktas tās apstiprinātajos darba plānošanas dokumentos. Šajā sakarā īpaši atzīmējama būtu 2021. gada 12. martā apstiprinātā [Tieslietu padomes darbības stratēģija 2021.–2025. gadam](#), kurā likts uzsvars uz vairākām būtiskām jomām: tiesnešu apmācības jautājumi; tiesnešu pašpārvaldes institūciju darbības stiprināšana; tiesu sistēmas fiskālās neatkarības nostiprināšana; tiesneša amatam atbilstošs un tiesu darbiniekiem konkurētspējīgs atalgojums.

Tieslietu padome savā stratēģijā 2021.–2025. gadam izvirzījusi četrus galvenos darbības virzienus:

- tiesu varas neatkarības stiprināšana;
- tieslietu padomes darbības funkcionalitātes un lomas stiprināšana;
- efektīva un kvalitatīva tiesu vara;
- sabiedrības uzticības tiesu varai veicināšana.

Lai pārskatāmā veidā koordinētu veicamos darbus un sekmētu Tieslietu padomes darbības stratēģijas 2021.–2025. gadam izpildi, katru gadu tiek noteikti arī Tieslietu padomes prioritārie darbības virzieni attiecīgajam gadam. 2022. gadā Tieslietu padome izvirzīja četrus prioritāros darbības virzienus.

- Veicināt efektīvu un kvalitatīvu tiesu varas darbību Tieslietu padomes darba grupas Tiesu efektivitātes stiprināšanai rīcības plāna ietvarā.
- Panākt tiesu varas kā konstitucionāla orgāna fiskālo neatkarību, veikt tiesu organizatoriskās vadības funkciju auditu un pārņemt nepieciešamās funkcijas no izpildvaras, atbilstoši attīstot Tieslietu padomes administratīvo kapacitāti.
- Piedalīties tiesnešu un tiesu darbinieku konkurētspējīgas atbildības modeļa izstrādē.
- Veidot dialogu starp tiesām un sabiedrību, skaidrojot tiesu varas aktualitātes Eiropas tiesiskajā telpā; veicināt tiesu sistēmas komunikācijas stratēģijas uzdevumu izpildi un vienotu komunikācijas principu ievērošanu tiesu varas institūcijās.

Tieslietu padomes pilnvaras un funkcijas ir noteiktas likuma „Par tiesu varu” 13.¹ nodaļā. Savukārt Tieslietu padomes iekšējās darba organizācijas kārtību nosaka Tieslietu padomes reglaments. 2022. gadā Tieslietu padome izstrādāja un 25. martā apstiprināja [jaunu Tieslietu padomes reglamenta redakciju](#).

Tieslietu padomes funkcijas nosacīti var iedalīt trīs virzienos, proti, tiesu sistēmas pārvaldības konceptuālie un organizatoriskie jautājumi, tiesnešu karjeras jautājumi un sadarbība ar citiem valsts varas atzariem.

Būtiskākās Tieslietu padomes funkcijas tiesu sistēmas pārvaldības konceptuālajos un organizatoriskajos jautājumos:

- rajona (pilsētas) tiesu un apgabaltiesu darbības teritoriju noteikšana;
- tiesnešu skaita noteikšana rajona (pilsētas) tiesās un apgabaltiesās, kā arī Augstākās tiesas departamentos;
- rajona (pilsētas) tiesu reorganizācijas plāna apstiprināšana;
- tiesneša amata kandidātu atlases, stažēšanās un kvalifikācijas eksāmena kārtības noteikšana;
- tiesnešu profesionālo zināšanu pārbaudes un satura kārtības un pārbaudei nepieciešamo dokumentu paraugu apstiprināšana;
- tiesnešu specializācijas pamatprincipu un lietas slodzes rādītāju noteikšanas kārtības apstiprināšana;
- lietu izskatīšanas termiņu standarta apstiprināšana;
- tiesnešu un tiesu darbinieku mācību programmas satura apstiprināšana.

Būtiskākās Tieslietu padomes funkcijas tiesnešu karjeras jautājumos:

- tiesneša amata pienākumu izpildes noteikšana jaunajiem tiesnešiem vai tās maiņa;
- tiesneša pārcelšana darbā tāda paša līmeņa tiesā, augstāka vai zemāka līmeņa tiesā;
- tiesneša pienākumu pildīšanas uzdošana amata vakances vai pagaidu prombūtnes gadījumā;
- rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētāja un apgabaltiesas priekšsēdētāja iecelšana vai atbrīvošana no amata;
- goda tiesneša statusa piešķiršana.

Būtiskākās Tieslietu padomes funkcijas sadarbībā ar citiem valsts varas atzariem:

- tiesu budžeta pieprasījuma apstiprināšana;
- viedokļa sniegšana par Satversmes tiesas tiesneša amata kandidātiem;
- viedokļa sniegšana par Augstākās tiesas priekšsēdētāja amata kandidātu;
- ģenerālprokurora amata kandidāta izraudzīšanās un virzīšana Saeimai apstiprināšanai;
- tiesības iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par tiesu sistēmai nozīmīgiem jautājumiem.

2. TIESLIETU PADOMES STRUKTŪRA

Tieslietu padomē kopumā darbojas 15 locekļi – 8 pastāvīgie locekļi un 7 vēlētie locekļi. Astoņi pastāvīgie Tieslietu padomes locekļi: Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Satversmes tiesas priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs un Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētājs. Septiņi vēlētie Tieslietu padomes locekļi: viens Augstākās tiesas senators, kuru ievēlē Augstākās tiesas plēnums, divi apgabaltiesas tiesneši un četri rajonu (pilsētu) tiesu tiesneši, kurus ievēlē Tiesnešu konference.

Atbilstoši likumam „Par tiesu varu” Tieslietu padomes priekšsēdētājs ir Augstākās tiesas priekšsēdētājs. Savukārt Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietnieku ievēlē Tieslietu padome no tajā pārstāvēto tiesnešu vidus.

Vēlētā Tieslietu padomes locekļa pilnvaru termiņš ir četri gadi. Tieslietu padomes sastāvā tiesnesi var ievēlēt atkārtoti, bet ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas. Vēlētā Tieslietu padomes locekļa statuss nav savienojams ar Tiesnešu disciplinārkolēģijas, Disciplinārtiesas, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas vai Tiesnešu ētikas komisijas locekļa pienākumiem.

Tieslietu padomes darbā ar padomdevēja tiesībām var piedalīties tiesībsargs, Tiesu administrācijas direktors vai šo personu pilnvaroti pārstāvji, Latvijas Zinātņu akadēmijas apstiprinātu tiesībzinātņu ekspertu delegēts pārstāvis, tiesnešu biedrību pārstāvji.

15 Tieslietu padomes locekļi

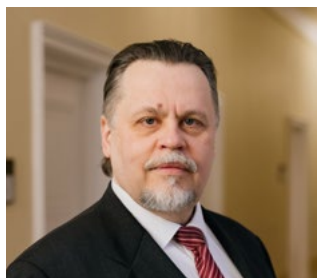
Astoņi pastāvīgie Tieslietu padomes locekļi (amatpersonas) ir:

- Augstākās tiesas priekšsēdētājs;
- Satversmes tiesas priekšsēdētājs;
- tieslietu ministrs;
- Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs;
- ģenerālprokurors;
- Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs;
- Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs;
- Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētājs.

Septiņi vēlētie Tieslietu padomes locekļi (tiesneši) ir:

- viens Augstākās tiesas senators, kuru ievēlē Augstākās tiesas plēnums;
- divi apgabaltiesas tiesneši un četri rajonu (pilsētu) tiesu tiesneši, kurus ievēlē Tiesnešu konference.

Tieslietu padomes sastāvs

Aigars Strupiņš

Augstākās tiesas
priekšsēdētājs
(15.06.2020.)

Dzintra Balta

Tieslietu padomes
priekšsēdētāja vietniece,
senatore
(11.09.2020.)

Aldis Laviņš

Satversmes tiesas
priekšsēdētājs
(10.03.2022.)

Inese Lībiņa-Egnere

tieslietu ministre
(14.12.2022.)

Andrejs Judins

Saeimas Juridiskās
komisijas priekšsēdētājs
(23.11.2022.)

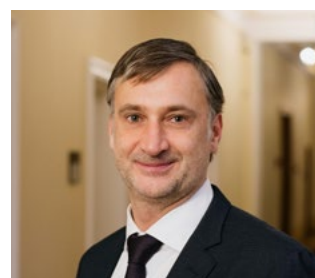
Juris Stukāns

ģenerālprokurors
(12.07.2020.)

Jānis Rozenbergs

Zvērinātu advokātu
padomes priekšsēdētājs
(06.05.2022.)

Jānis Skrastiņš

Zvērinātu notāru
padomes priekšsēdētājs
(13.11.2020.)

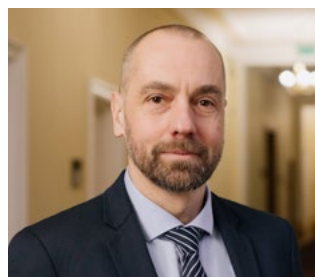
Iveta Kruka

Zvērinātu tiesu izpildītāju
padomes priekšsēdētāja
(21.04.2022.)

Ilze Celmiņa

Rīgas apgabaltiesas
Civillietu tiesas kolēģijas
tiesnese
(16.09.2020.)

Juris Siliņš

Zemgales apgabaltiesas
priekšsēdētājs
(08.09.2020.)

Aija Āva

Kurzemes rajona
tiesas priekšsēdētāja
(13.11.2019.)

Guntars Ploriņš

Administratīvās rajona
tiesas Valmieras tiesu
nama priekšsēdētājs
(15.09.2022.)

Līga Ašitoka

Vidzemes rajona tiesas
tiesnese (10.11.2021.)

Baiba Ozoliņa

Rīgas pilsētas tiesas
tiesnese
(28.09.2022.)

Tieslietu padomes sastāva izmaiņas 2022. gadā:

Sanita Osipova
(līdz 11.02.2022.)

Aldis Laviņš
(no 10.03.2022.)

Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Juris Jurašs
(līdz 22.03.2022.)

Jānis Butāns
(no 22.03.2022. līdz 01.11.2022.)

Andrejs Judins
(no 23.11.2022.)

Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs

Jānis Bordāns
(līdz 14.12.2022.)

Inese Lībiņa-Egnere
(no 14.12.2022.)

Tieslietu ministrs

Rēzeknes tiesas tiesnesis (līdz 28.09.2022. – Tieslietu padomē ievēlēts no rajonu (pilsētu) tiesu tiesnešu vidus, bet ar 18.09.2022. tika pārcelts darbā apgabaltiesā)

Andris Zutis

Guntars Ploriņš

(15.09.2022. pārvēlēts uz otro termiņu)

Baiba Ozoliņa
(no 28.09.2022.)

Tiesneši

Tieslietu padomes sekretariāts

No kreisās puses: Irina Čaša, Lana Mauliņa, Linda Koliņa, Alla Spale, Rihards Veinbergs, Linda Kalniņa un Dace Šulmane.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 89.¹⁰ pantu Tieslietu padomes darbu nodrošina Tieslietu padomes sekretariāts, kas ir Augstākās tiesas struktūrvienība.

Lai stiprinātu Tieslietu padomes pārvaldību un būtu tās mērķiem, kompetencei un darbības apjomam atbilstošs organizatoriskais un materiālais ietvars, 2017. gadā tika rasts risinājums un Tieslietu padomes pienācīgai darbībai tika izveidota pastāvīga atbalsta struktūra – Sekretariāts. Līdz Sekretariāta izveidei Tieslietu padomes darbu nodrošināja Augstākās tiesas Administrācija.

Sekretariāta funkcijas atbilstoši likumā „Par tiesu varu” noteiktajai Tieslietu padomes un Tieslietu padomes priekšsēdētāja kompetencei:

- Tieslietu padomes sēžu norises nodrošināšana;
- jautājumu sagatavošana izskatīšanai Tieslietu padomes sēdē;
- lēmumu, viedokļu, rezolūciju un citu dokumentu projektu sagatavošana;
- Tieslietu padomes lietvedības kārtošana;
- Tiesnešu konferences organizēšana sadarbībā ar Tiesu administrāciju;

- tiesu sistēmas darbības organizatorisko vadlīniju, iekšējo un ārējo normatīvo aktu izstrāde un pilnveide;
- pētījumu veikšana par aktuāliem jautājumiem;
- Tieslietu padomes izveidotās Tiesu efektivitātes darba grupas darba nodrošināšana;
- Tieslietu padomes komunikācijas uzturēšana ar sabiedrību un plašsaziņas līdzekļiem;
- Tieslietu padomes starptautiskās sadarbības uzturēšana, t.sk. ar Eiropas Tieslietu padomju asociāciju (ENCJ) un Eiropas Komisiju;
- Tieslietu padomes pārstāvēšana sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, tiesu varas pašpārvaldes institūcijām, kā arī starptautiskām organizācijām.

Tieslietu padomes sekretariāta funkcijas:

- Tieslietu padomes sēžu organizēšana un dokumentu aprīte
- Tiesnešu konferences organizēšana
- Juridiskā izpēte un analīze
- Tieslietu padomes starptautiskās sadarbības nodrošināšana
- Tieslietu padomes sabiedrisko attiecību un komunikācijas uzturēšana

3. TIESLIETU PADOMES 2022. GADA AKTUALITĀTES

Sēdes, pieņemtie lēmumi un citi tiesību akti

Tieslietu padomes darbs galvenokārt tiek organizēts sēžu formātā, savukārt sēdēs izskatītie jautājumi tiek atspoguļoti Tieslietu padomes pieņemtajos lēmumos. Tādēļ sniegts pārskats par Tieslietu padomes 2022. gada darba kvantitatīvajiem rādītājiem un nozīmīgākajiem lēmumiem.

2022. gadā notikušas 34 Tieslietu padomes sēdes, no tām:

- 11 sēdes klātienē vai videokonferences režīmā;
- 22 sēdes lēmumu pieņemšanai rakstveida procedūrā;
- 1 sagatavošanas sēde.

2022. gadā Tieslietu padomē apstiprināti 5 tiesību akti tiesu varas darba organizācijas jautājumos:

- Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglaments jaunā redakcijā;
- Tieslietu padomes reglaments jaunā redakcijā;
- Vadlīnijas lietu izskatīšanas termiņu pārvaldībai;
- Grozījumi Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases kārtībā;
- Lietu izskatīšanas termiņu standarts.

2022. gadā Tieslietu padome pieņēmusi 132 lēmumus, no tiem:

- 108 lēmumi tiesnešu karjeras jautājumos:
 - par amata pienākumu izpildes vietas noteikšanu jaunajiem tiesnešiem;
 - par tiesneša pārcelšanu;
 - par tiesneša aizstāšanu;
 - par tiesneša atbrīvošanu;
 - par tiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka iecelšanu;
 - par tiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka pienākumu izpildītāju iecelšanu;
 - par Goda tiesneša nosaukuma piešķiršanu;
- 19 lēmumi tiesu sistēmas konceptuālos un organizatoriskos jautājumos:
 - par Tieslietu padomes darbības virzieniem;
 - par rajona (pilsētas) tiesām;
 - par tiesnešu un tiesneša amata vietu skaitu tiesās;
 - par Tiesnešu konferences sagatavošanu;
 - par politikas plānošanas dokumentiem;
 - par mācību programmu saturu;
- 5 citi lēmumi (viedokļi un priekšlikumi):
 - viedoklis par Satversmes tiesas tiesneša kandidātu;
 - viedokļi Satversmes tiesā izskatāmajās lietās;
 - viedoklis par tiesu budžeta jautājumiem;
 - priekšlikums par tiesneša atbrīvošanu no amata.

Ar Tieslietu padomes 2022. gada 25. februāra lēmumu Nr. 17 apstiprināts **Lietu izskatīšanas termiņu standarts 2022. gadam**. Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 27.¹ pantam par lietu izskatīšanas termiņu pārvaldību tiesā atbild tiesas priekšsēdētājs, kurš sadarbībā ar tiesas tiesnešiem plāno un nosaka tiesas darba mērķus attiecībā uz vidējiem lietu izskatīšanas termiņiem tiesā un līdz katra gada 1. februārim iesniedz tos apstiprināšanai Tieslietu padomē. Pamatojoties uz tiesu priekšsēdētāju iesniegtajām prognozēm, Tieslietu padome apstiprināja lietu izskatīšanas termiņu standartu 2022. gadam katrā tiesā, kā arī vidējo termiņu standartu katrā tiesu instancē.

Lietu izskatīšanas termiņi ir tiesu sistēmas darba efektivitātes rādītāji, kas atspoguļo lietu izskatīšanas ilgumu un ļauj novērtēt lietu savlaicīgas izskatīšanas principa ievērošanu. Lietu izskatīšanas termiņu noteikšana nodrošina iespēju lietas dalībniekiem prognozēt lietas izskatīšanas ilgumu, ļauj salīdzināt lietu apstrādes veiktspēju un identificēt lietas, kas neiekļaujas noteiktajā vai plānotajā lietu izskatīšanas termiņā.

Ar Tieslietu padomes 2022. gada 25. februāra lēmumu Nr. 16 apstiprināts jauns **Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglaments**. Reglamentā tika iestrādāts jaunais tiesnešu amata kandidātu atlases modelis, kā arī Disciplinārtiesas norādes par skaidru kritēriju nepieciešamību tiesnešu izvērtēšanai un pārceļšanai apgabaltiesas tiesneša amatā. Jaunajā reglamentā noteikta vienota kārtība un ieviesti precīzi kritēriji atzinuma sniegšanai par tiesneša piemērotību darbam apgabaltiesā gan uz pastāvīgu vakanci, gan vakanci pagaidu prombūtnes laikā. Reglaments papildināts ar jaunu nodaļu par tiesneša ārpuskārtas novērtēšanu, sniedzot atzinumu par tiesneša piemērotību darbam

apgabaltiesā. Izstrādāti saturiski jauni reglamenta pielikumi, kas noteic dažādus nepieciešamos dokumentus kandidāta novērtēšanai. Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglamentā aktualizēti arī vairāki procedūras jautājumi atbilstoši kārtībai, kāda izveidojusies praksē kopš iepriekšējā reglamenta apstiprināšanas 2018. gadā. Savukārt ar Tieslietu padomes 2022. gada 2. maija lēmumu Nr. 28 reglaments papildināts ar jaunu 4.¹ punktu par kolēģijas locekļa pilnvarām, proti, ja kolēģijas loceklis tiek pārceļts uz cita līmeņa tiesu vai maina specializāciju, viņa pilnvaras saglabājas līdz jauna kolēģijas locekļa ievēlēšanai.

Ar Tieslietu padomes 2022. gada 25. marta lēmumu Nr. 20 apstiprināts jauns **Tieslietu padomes reglaments**. Ņemot vērā izmaiņas normatīvajā regulējumā, kā arī pēdējo gadu darba organizācijas formu maiņu, Tieslietu padome aktualizēja padomes reglamentu, apstiprinot to jaunā redakcijā. Tieslietu padomes reglaments nosaka padomes darbības kārtību – padomes darba organizēšanu, padomes sēžu organizēšanu un norisi, padomes lēmumu pieņemšanas kārtību sēdē un rakstveida procedūrā.

Ar Tieslietu padomes 2022. gada 1. jūlija lēmumu Nr. 39 apstiprinātas **Vadlīnijas lietu izskatīšanas termiņu pārvaldībai**. Vadlīnijas tika izstrādātas ar mērķi nostiprināt vienotu metodoloģiju lietu izskatīšanas termiņu standarta izstrādei un faktisko lietu izskatīšanas termiņu pārvaldībai. Atšķirībā no šobrīd spēkā esošajām vadlīnijām, kurās galvenais uzsvars bija uz lietu izskatīšanas termiņu prognozēm, jaunajā vadlīniju redakcijā plašāka uzmanība tiek veltīta arī tiesu darbības statistisko rādītāju apkopošanai un analīzei, tādējādi sniedzot priekšstatu ne vien par plānotajiem lietu izskatīšanas termiņiem, bet arī nodrošinot iespēju tos salīdzināt

ar iepriekšējā gada tiesu darbības rādītājiem. Vadlīnijas tiesām jāpiemēro, iesniedzot plānotos lietu izskatīšanas termiņus Tieslietu padomei katra gada sākumā.

2022. gadā izdarīti divi **grozījumi Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases kārtībā:**

Pirmkārt, ar Tieslietu padomes 2022. gada 20. jūnija lēmumu Nr. 38 kārtība papildināta ar jaunu 16.¹ punktu par komisijas locekļa pilnvarām, proti, ja atlases komisijas loceklis tiek pārcelts cita līmeņa tiesā vai maina specializāciju, viņa pilnvaras saglabājas līdz jauna komisijas locekļa iecelšanai.

Otrkārt, ar Tieslietu padomes 2022. gada 28. novembra lēmumu Nr. 129 izdarīti vairāki grozījumi, paredzot, ka:

- turpmāk konkurss uz rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata vietu tiks izsludināts kalendārā gada septembra mēneša pirmajā darba dienā, ja Tieslietu padome nav lēmusi citādi;
- atlases komisijas locekļu pilnvaru termiņš būs četri gadi līdzšinējo trīs gadu vietā;
- turpmāk atlases komisijas locekļa statuss nebūs savienojams ar Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekļa pienākumu pildīšanu;
- atlases pārbaudījuma norisē varēs piedalīties arī persona ar padomdevēja tiesībām, proti, Tieslietu padomes priekšsēdētājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis, testa un kāzusa izstrādi veiks Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa, pretendenta pirms kompetenču intervijas tiks izsniegts speciālista novērtējuma kopsavilkums un vērtējums par atbilstību izvirzītajiem kritērijiem.

Tieslietu padomes viedokļi un paziņojumi

Tieslietu padome 2022. gadā pēc Satversmes tiesas lūguma ir sniegusi savu atzinumu divās lietās.

1. Satversmes tiesas lietā Nr. 2021-41-01 Tieslietu padome pauda nostāju par likuma „Par tiesu varu” 55. panta 3. punkta, kas nosaka aizliegumu uz tiesneša amatu kandidēt personai, pret kuru kriminālprocess izbeigts, balstoties uz nereabilitējoša pamata, atbilstību Satversmei. Tieslietu padome savā atzinumā vērsa uzmanību uz to, ka Latvijas sabiedrība šobrīd nav gatava akceptēt iespējamību, ka tiesu varētu spriest arī tāda persona, kas pēc būtības tiek atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Tādējādi, nosakot tiesnesim visaugstāko standartu amata ieņemšanai un savu pienākumu pildīšanai, tiek veicināta un vairota tiesu varas autoritāte un uzticēšanās tiesām, nodrošināta cilvēktiesību aizsardzība, kā arī stiprināts tiesiskums, kas ir demokrātiskas valsts iekārtas funkcionēšanas pamats.

[Tieslietu padomes viedokļa pilns teksts pieejams šeit.](#)

2. Satversmes tiesas lietā Nr. 2022-19-01 Tieslietu padomei tika lūgts sniegt viedokli par Advokatūras likuma 16. panta 3. punkta normu, kas paredz no zvērinātu advokātu skaita izslēgt personas, pret kurām kriminālprocess par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu izbeigts uz nereabilitējoša pamata, atbilstību Satversmei. Atzīstot, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 106. pantam, Tieslietu padome vienlaikus norādīja uz iespēju, ka nākotnē, kad sabiedrības uzticēšanās tiesu varai kopumā varētu sasniegt visaugstāko līmeni, būtu iespējams noteikt nevis visaptverošu aizliegumu kriminālprocesa

ietvaros nereabilitētām personām darboties advokāta amatā, bet arī paredzēt individuālu izvērtēšanas mehānismu.

[Tieslietu padomes viedokļa pilns teksts pieejams šeit.](#)

Tieslietu padome vienbalsīgi pauda arī stingru atbalstu Ukrainai, tās suverenitātei un teritoriālajai nedalāmībai atbilstoši starptautiskajām tiesībām, 2022. gada 25. februārī pieņemot Rezolūciju par demokrātijas vērtību un suverenitātes aizsardzību Ukrainā. Rezolūcijā uzsvērts, ka Latvijas Tieslietu padome nosoda Krievijas militāro uzbrukumu Ukrainai un Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 2. panta 4. punkta pārkāpumu.

[Tieslietu padomes rezolūcijas pilns teksts pieejams šeit.](#)

Rīgas tiesu apvienošana

Viens no Tieslietu padomes prioritārajiem darbības virzieniem 2022. gadā bija tiesu noslodzes izlīdzināšana Rīgas tiesās. Tieslietu padomes darba grupa tiesu efektivitātes stiprināšanai sadarbībā ar Tieslietu ministriju izstrādāja [Rīgas pilsētas tiesu reorganizācijas plānu](#), kas tika apstiprināts ar Tieslietu padomes 2022. gada 22. aprīļa lēmumu. Rīgas pilsētas tiesu reorganizācija ir 2015. gadā uzsāktās tiesu teritoriālās reformas turpinājums. Rīgas tiesu reorganizācija veikta, lai:

- izlīdzinātu tiesnešu noslodzi un lietu izskatīšanas termiņus Rīgas pilsētā;
- nodrošinātu plašākas iespējas tiesnešu specializācijai;
- optimizētu tiesnešu kapacitāti un tiesas resursus;
- sekmētu tiesas pieejamību.

Atbilstoši reorganizācijas plānam Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa un Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa pievienota Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai, mainot apvienotās tiesas nosaukumu uz „Rīgas pilsētas tiesa”. Rīgas pilsētas tiesa darbu sāka 2022. gada 1. augustā.

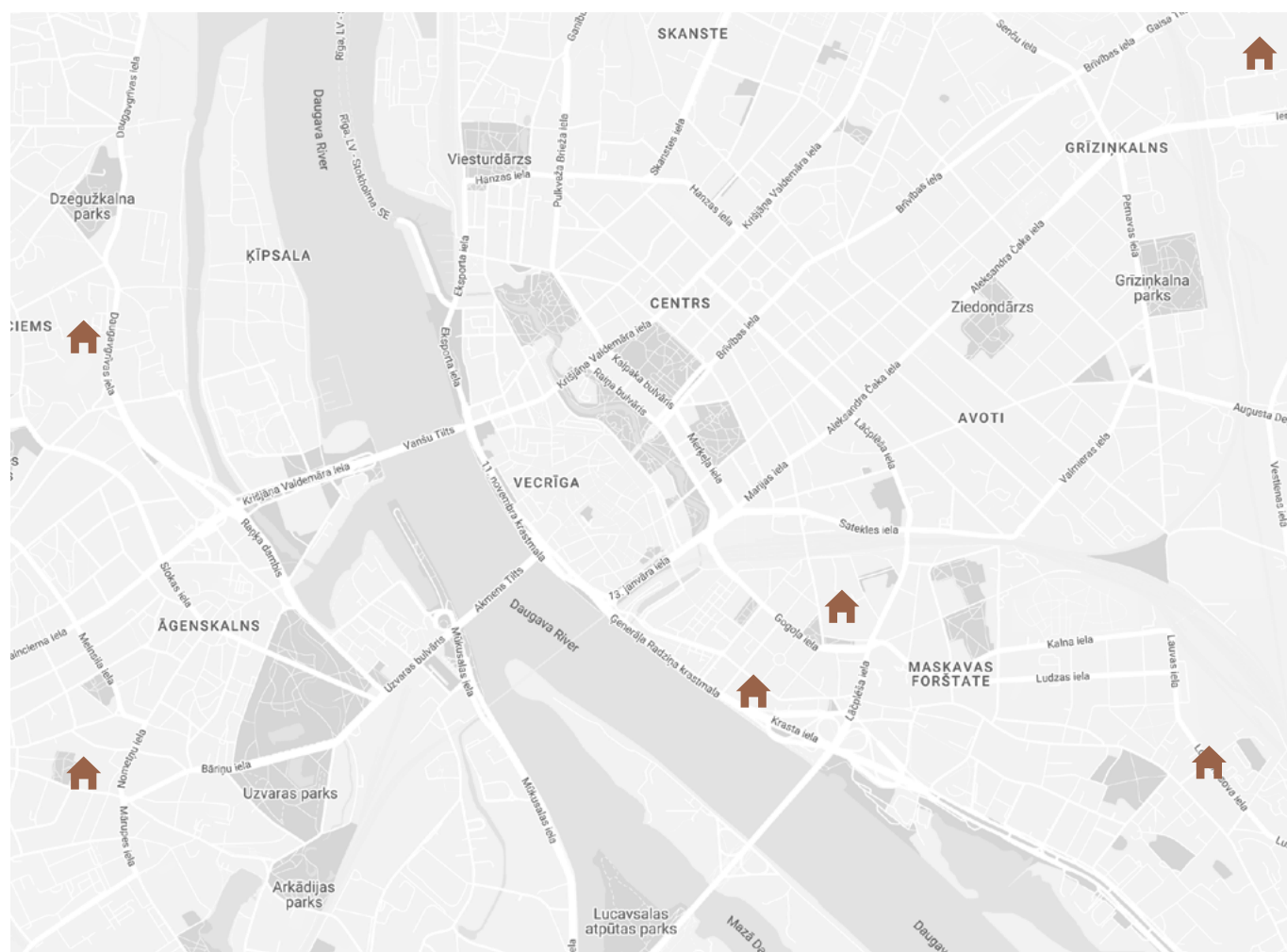
Tieslietu padome 2022. gada 18. maija sēdē atbilstoši savai kompetencei noteica, ka Rīgas pilsētas tiesas sastāvā ir 122 tiesneši. Līdz ar to Rīgas pilsētas tiesa ir kļuvusi par sastāva ziņā lielāko Latvijas tiesu. 2022. gada beigās Rīgas pilsētas tiesas sastāvā bija 110 tiesneši un 358 darbinieki.

Tieslietu padome 2022. gada 16. septembrī lēma arī par Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja iecelšanu. Par piemērotāko Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja amata kandidāti tika atzīta tiesnese Anda Kraukle, kura pildīs tiesas priekšsēdētājas pienākumus

turpmākos piecus gadus. Savukārt Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja vietnieka pienākumus turpina pildīt tiesnese Doloresa Bambere, Sanita Strakše un Žanna Zujeva.

Rīgas pilsētas tiesai piekritisgā teritorija ir visa Rīgas pilsētas administratīvā teritorija. Līdz ar to iedzīvotājiem ir iespēja iesniegt dokumentus tiesai jebkurā no minētajām Rīgas pilsētas tiesas atrašanās vietām:

- 🏠 Abrenes ielā 8, Rīgā;
- 🏠 Jēzusbaznīcas ielā 6, Rīgā;
- 🏠 Daugavgrīvas ielā 58, Rīgā;
- 🏠 Mazā Nometņu ielā 39, Rīgā;
- 🏠 Lomonosova ielā 10, Rīgā;
- 🏠 Ieriķu ielā 5, Rīgā (zemesgrāmatu jautājumos).

Tieslietu akadēmijas izveide

2022. gads tiesu sistēmai ir bijis nozīmīgs ieguldījumam nākotnē, sākot darbu pie Tieslietu akadēmijas izveides.

Tieslietu padome jau 2021. gada sākumā kā vienu no savas darbības stratēģijas virzieniem 2021.–2025. gadam noteica tiesu varas neatkarības stiprināšanu, tostarp pārņemot savā pārziņā tiesnešu mācību jautājumus. Pamatojoties uz šo stratēģiju, 2021. gada 18. jūnijā Tieslietu padome konceptuāli atbalstīja tiesnešu un prokuroru kvalifikācijas pilnveides sistēmas reformu, proti, vienota mācību centra izveidi.

Mācības ir jāplāno ilgtermiņā, stratēģiski un mērķtiecīgi, izvirzot mērķus ne tikai attiecībā uz tiesu un prokuratūras darba kvalitāti, bet arī attiecībā uz tiesiskuma un likuma varas efektivitāti valstī kopumā. Ilgtspējīga, stabila un uz izcilību vērsta tiesu varas kvalifikācijas celšanas sistēma ir būtiska efektīvas tieslietu sistēmas un tiesiskas valsts sastāvdaļa, līdz ar to tā ir visas valsts un sabiedrības interese.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, ir būtiski nodrošināt ne tikai augstus standartus attiecībā uz tiesnešu un prokuroru kvalifikācijas pilnveides sistēmu, bet tajā ir jāietver arī izmeklētāji starpdisciplināros jautājumos, kas ir būtiski efektīva procesa norisei un taisnīgam tā rezultātam, nodrošinot kvalitatīvu lietas izmeklēšanu, sagatavošanu un iztiesāšanu. Esošā kvalifikācijas celšanas sistēma ir fragmentēta, nav ilgtspējīga un efektīva. Izmeklēšanas un tiesvedības stadijā juridiskās profesijas piedalās dažādos mācību pasākumos, kuros mācīšanās mērķis, informācijas avoti un normatīvās bāzes interpretācija var būtiski atšķirties, kas savukārt noved pie zemiem lietu iztiesāšanas rādītājiem. Turklāt šādos apstākļos trūkst arī profesionāli vadītas starpdisciplināras diskusijas un pieredzes apmaiņas. Latvijas Tiesnešu mācību centrs, pamatojoties uz līgumu, kas noslēgts

ar Tiesu administrāciju, nodrošina tikai pirmo divu līmeņu tiesu tiesnešu mācības. Līgums ir terminēts un liedz ieviest ilgtermiņa mācību stratēģiju, kā arī visu mērķa grupu mācības. Tādējādi ir nepieciešams veidot pastāvīgu un vienotu kvalifikācijas pilnveides mācību struktūru, kuras uzdevums būs nodrošināt, ka katram tiesu sistēmā strādājošam piemīt nepieciešamās prasmes un ir tūlītēja iespēja tās pilnveidot, ja tas ir nepieciešams.

Tieslietu akadēmija kalpos par ilgtspējīgu un stabilu mācību sistēmas pamatu, nodrošinot iespēju ilgtermiņā plānot, izstrādāt un realizēt mācību programmas, tostarp attīstot pētniecības virzienu un nodrošinot pamatu akadēmijas konkurētspējai Eiropas un pasaules līmenī. Tās darbībā plānots pārņemt pieredzi un labākās prakses atziņas no Latvijas Tiesnešu mācību centra, kā arī citiem Eiropas un pasaules tieslietu mācību centriem.

Tieslietu akadēmijas izveide ir iespējama, pateicoties Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda piešķirtajai investīcijai „6.2.1.3.i Vienota tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un specializēto izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos) kvalifikācijas pilnveides mācību centra izveide” (turpmāk – projekts). Kopējais Atveseļošanas fonda piešķirtais finansējuma budžets ir 7,5 miljoni eiro, kas akadēmijas vajadzībām tiks apgūti līdz 2026. gada vidum.

Tādējādi par akadēmiju var runāt divos aspektos: Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda finansētā projekta ietvaros, ko ieviesīs un īstenos Tiesu administrācija, kā arī pašas Tieslietu akadēmijas ietvaros, kas, sākot ar 2025. gadu, tiks nodibināta kā atvasināta publisko tiesību juridiska persona ar savu autonomu kompetenci Tieslietu padomes funkcionālā pārraudzībā. Akadēmijas budžetu no 2026. gada otrā pusgada pamatā veidos valsts budžeta dotācijas.

Paredzēts, ka projekta īstenošanas laikā par projekta līdzekļiem tiks izstrādātas 10 mācību programmas dažādu mērķa grupu vajadzībām: atsevišķi tiesnešiem, prokuroriem, tiesu darbiniekiem un prokuroru palīgiem gan karjeras sākumposmā, gan lielāku darba pieredzi guvušajiem, kā arī starpdisciplinārai auditorijai un tiesu un prokuratūru vadītājiem. Programmu ieviešanu klātienē, neklātienē un e-vidē Tiesu administrācija apņēmusies nodrošināt no 2023. gada otrā pusgada līdz 2026. gada pirmajam pusgamam, rīkojot līdz 300 mācību pasākumiem.

Saskaņā ar plānoto Tieslietu akadēmija durvis vērs 2025. gada sākumā kā vienots tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un izmeklētāju starpdisciplināros jautājumos kvalifikācijas pilnveides mācību centrs. Pati akadēmija atradīsies Rīgā, 11. novembra krastmalā 31, kur tiks pielāgotas telpas interaktīvam mācību darbam, izveidotas tiesas procesa izspēju zāles, bibliotēka, kā arī nodrošināts nepieciešamais aprīkojums mācību vajadzībām, pieeja mācību resursiem un datu bāzēm. Mācību telpas tiks iekārtotas ēkas augšējās stāvos, paverot skatu uz Daugavu un Latvijas Nacionālo bibliotēku.

Viens no akadēmijai izvirzītajiem uzdevumiem ir nodrošināt tiesu varas un Tieslietu padomes lomas stiprināšanu mācību satura noteikšanā un veidošanā, tostarp attīstot un pilnveidojot šobrīd Latvijas Tiesnešu mācību centra īstenoto pieeju programmu veidošanā. Paredzēts, ka Tieslietu padome īstenos funkcionālo pārraudzību pār Tieslietu akadēmiju, noteiks mācību stratēģiskos mērķus un virzienus, kā arī ievirzes mācību programmu izstrādei, apstiprinās ikgadējo mācību programmu, kā arī piedalīsies Tieslietu akadēmijas direktora amata kandidātu izvērtēšanā, piemērotāko kandidātu virzot apstiprināšanai Ministru kabinetā.

Savukārt projekta ieviešanas laikā Tiesu administrācija līdzās ciešai sadarbībai ar Tieslietu padomi un Tieslietu ministriju slēgs sadarbības līgumus arī ar Augstāko tiesu, Ģenerālprokuratūru un Iekšlietu ministriju, lai nodrošinātu mērķa grupu ciešāku iesaisti reformas īstenošanā, vajadzību un mācību satura definēšanā. Projektu uzraudzīs Tieslietu ministrija kopā ar Tieslietu padomi. Tādējādi tiesu varas ietekme projekta ieviešanā un akadēmijas tapšanā tiks nodrošināta vairākos līmeņos, galvenokārt caur Tieslietu padomi un Augstāko tiesu, vienlaikus Tiesu administrācijai aicinot darba grupās piedalīties arī tiesnešu biedrību un pašpārvaldes institūciju pārstāvjus.

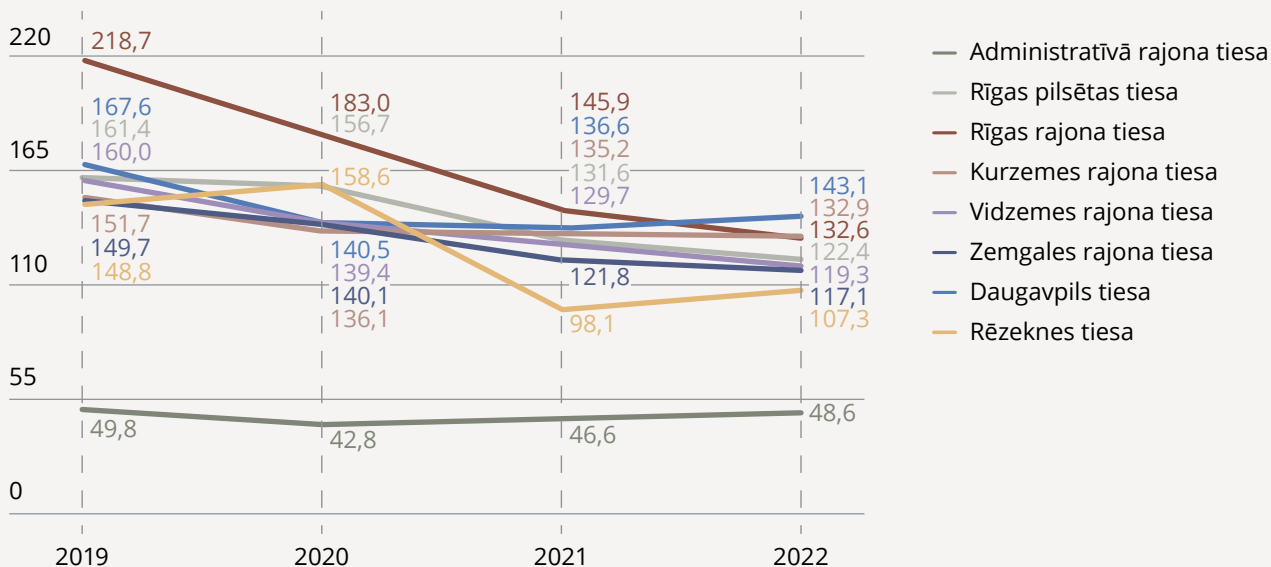
Projekta Uzraudzības padomē Tieslietu padome un Tieslietu ministrija kā projekta pārraudzības institūcija pieņems stratēģiskus lēmumus attiecībā uz Tieslietu akadēmijas projekta ieviešanu un virzību atbilstoši tieslietu jomas prioritātēm, uzraudzīs projekta īstenošanu, sasniegtos rezultātus un finansējuma izlietojumu. Projekta Konsultatīvajā padomē Tieslietu padomes, Augstākās tiesas un citu sadarbības partneru pārstāvju uzdevums būs noteikt reformas stratēģiskos virzienus un funkcijas, izvirzot prioritātes, nodrošinot saikni starp mācību programmām un citiem attīstības pasākumiem, sniedzot ieteikumus mācību vajadzību apzināšanā un metožu izvēlē, kā arī apstiprinot mācību programmu izstrādes darba grupu konceptuālo redzējumu par profesionālās kapacitātes stiprināšanas pasākumiem.

Projekta Vadības komitejā Tieslietu padomes, Augstākās tiesas un citu sadarbības partneru pārstāvji Tiesu administrācijas vadībā risinās ikdienas darba jautājumus un nodrošinās operatīvu iestāžu savstarpējo komunikāciju, veiks regulāru projekta gaitas uzraudzību, ieviešot nepieciešamās izmaiņas.

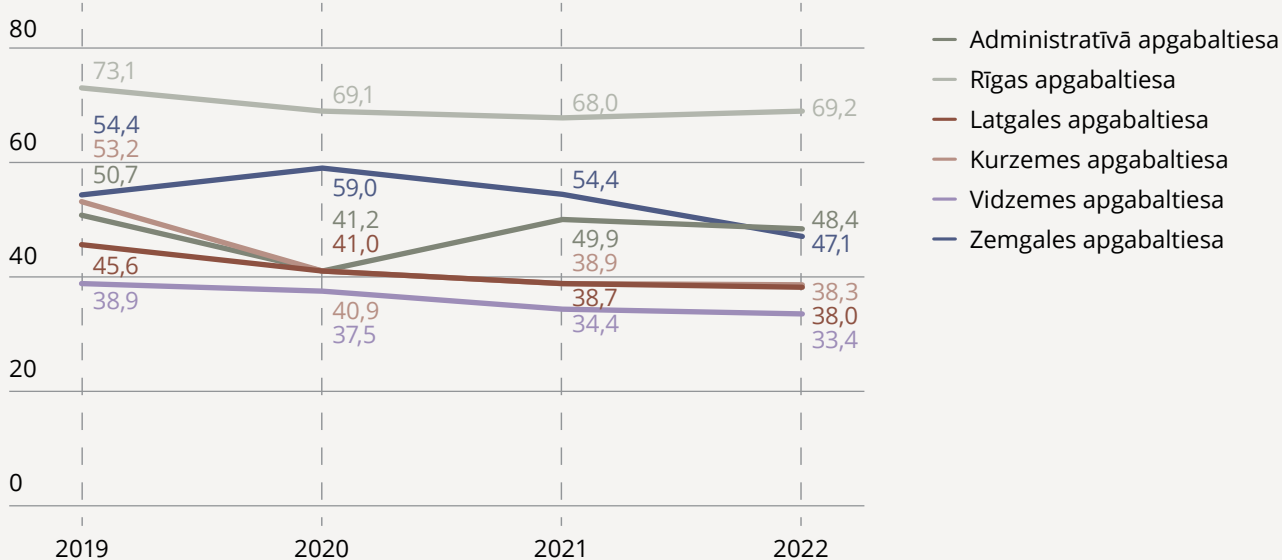
4. TIESU SISTĒMAS STATISTISKIE RĀDĪTĀJI ¹

Saņemtās lietas

Saņemtās lietas uz 1 tiesnesi rajona (pilsētas) tiesās

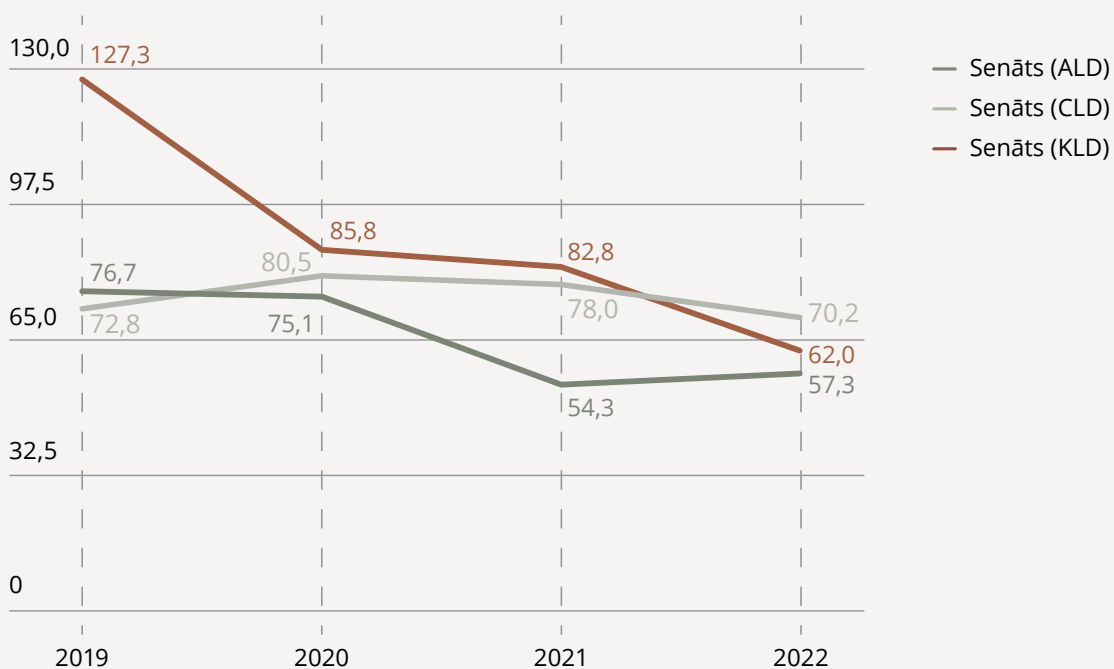

Saņemtās lietas uz 1 tiesnesi apgabaltiesās

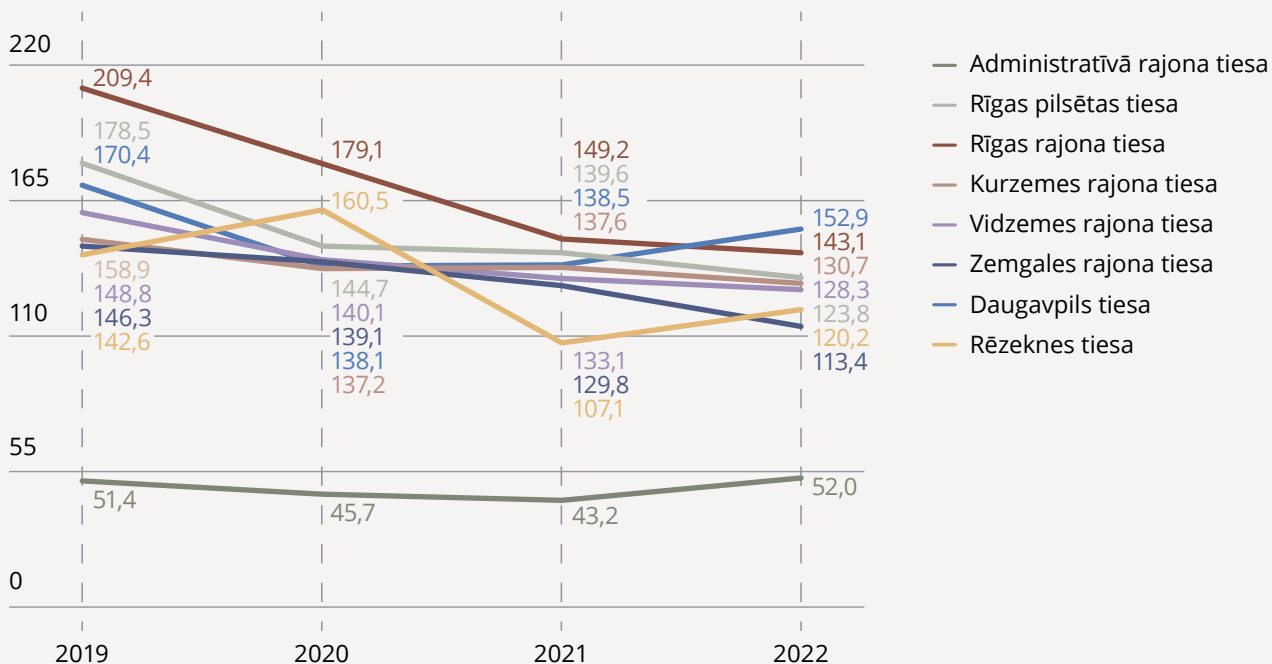
¹ Visu tiesu vidējie rādītāji, neskaitot zemesgrāmatu specializācijas tiesnešu lietas. 2023. gada 12. aprīļa dati.

Saņemtās lietas uz 1 tiesnesi Augstākajā tiesā

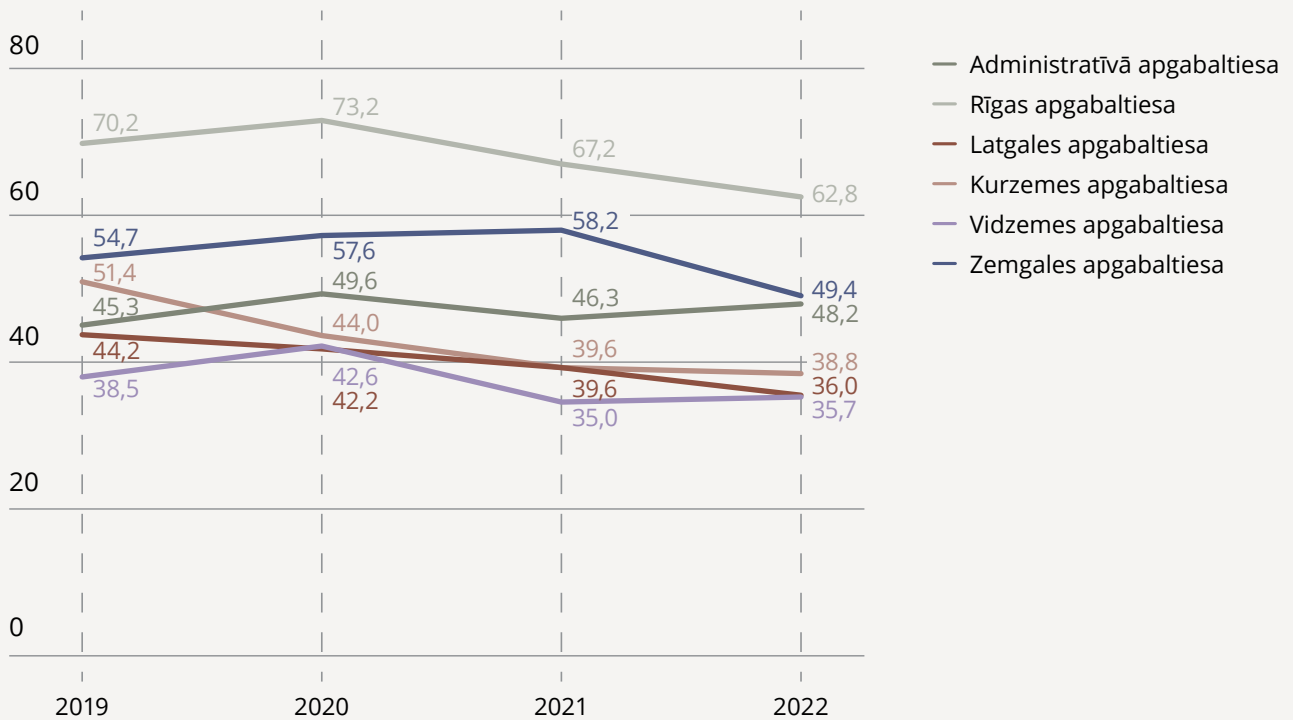

Izskatītās lietas

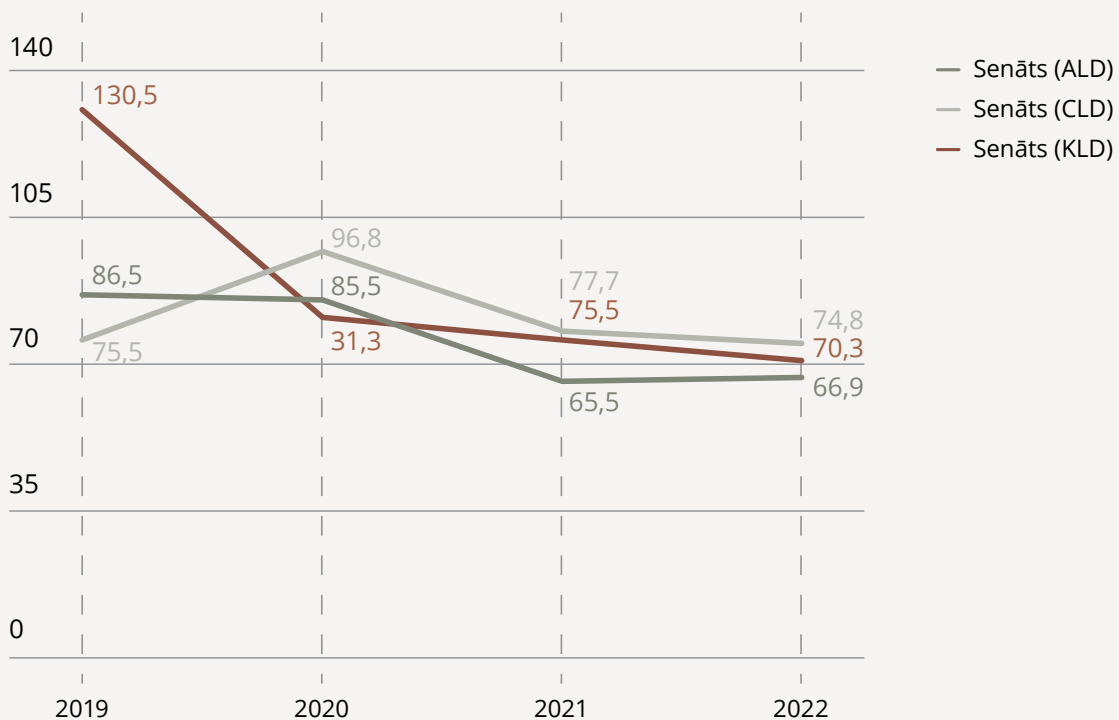
Izskatītās lietas uz 1 tiesnesi rajona (pilsētas) tiesās

Izskatītās lietas uz 1 tiesnesi apgabaltiesās

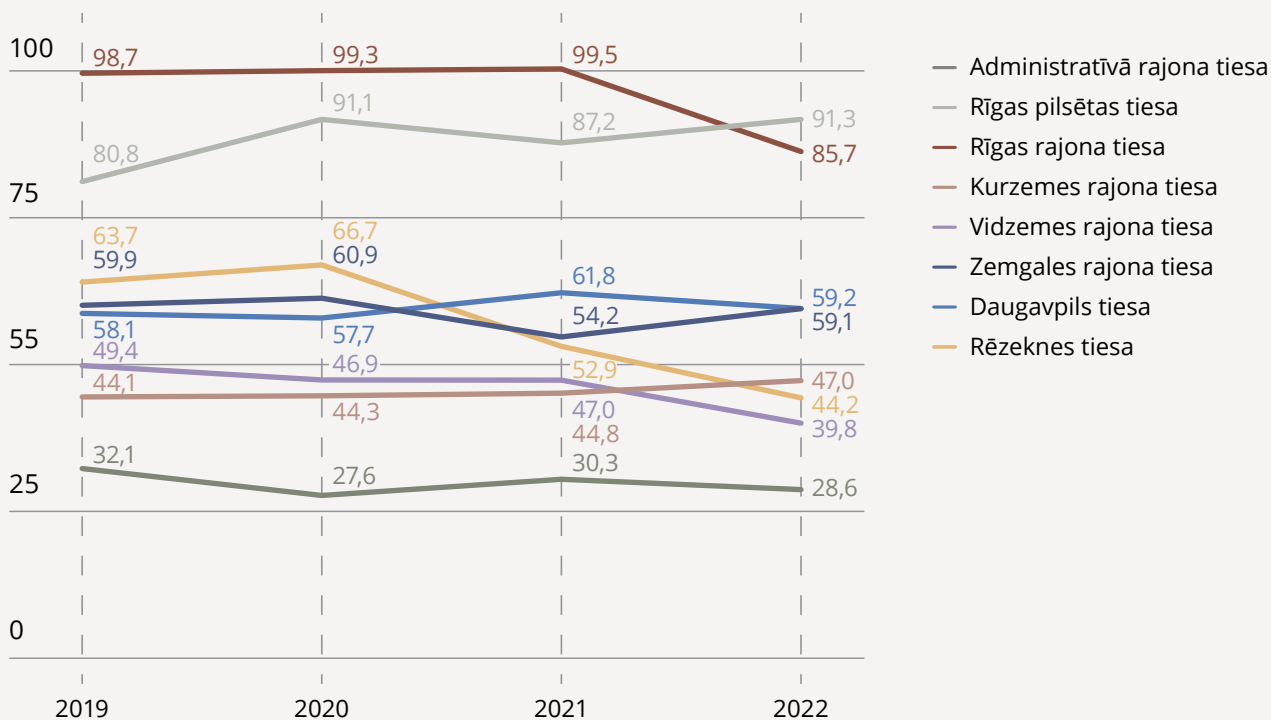

Izskatītās lietas uz 1 tiesnesi Augstākajā tiesā

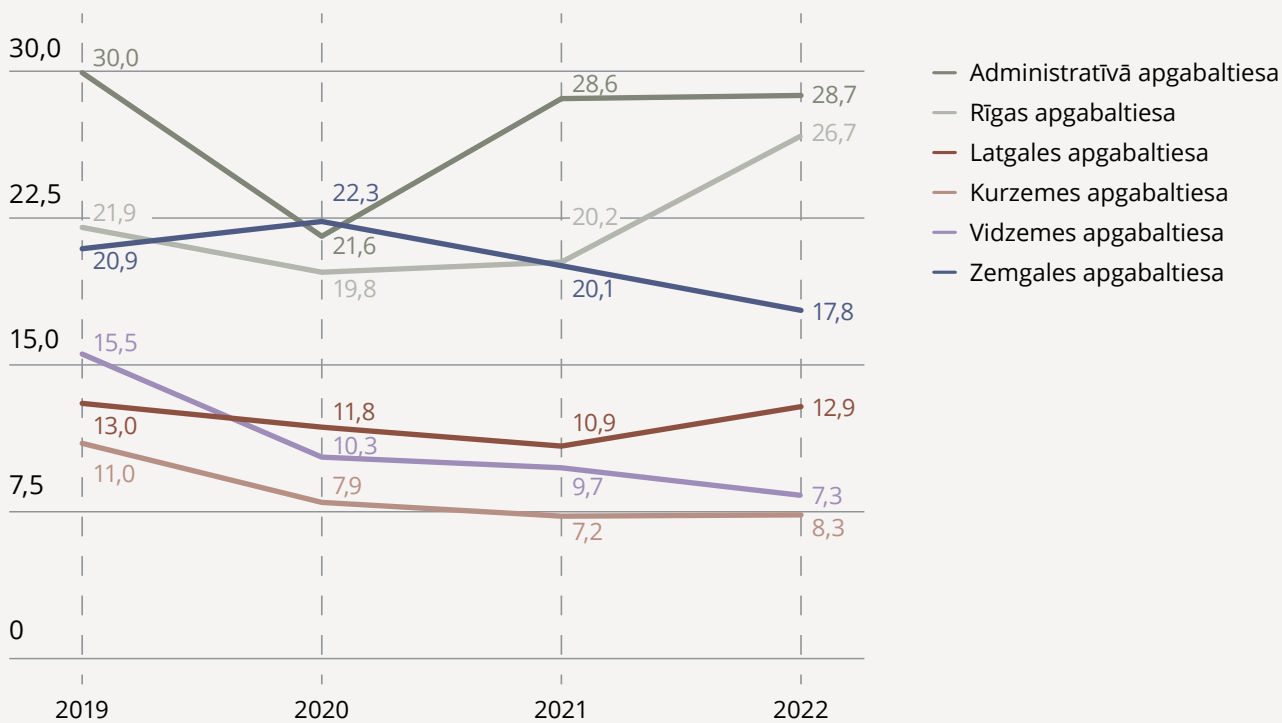

Neizskatīto lietu atlikums gada noslēgumā

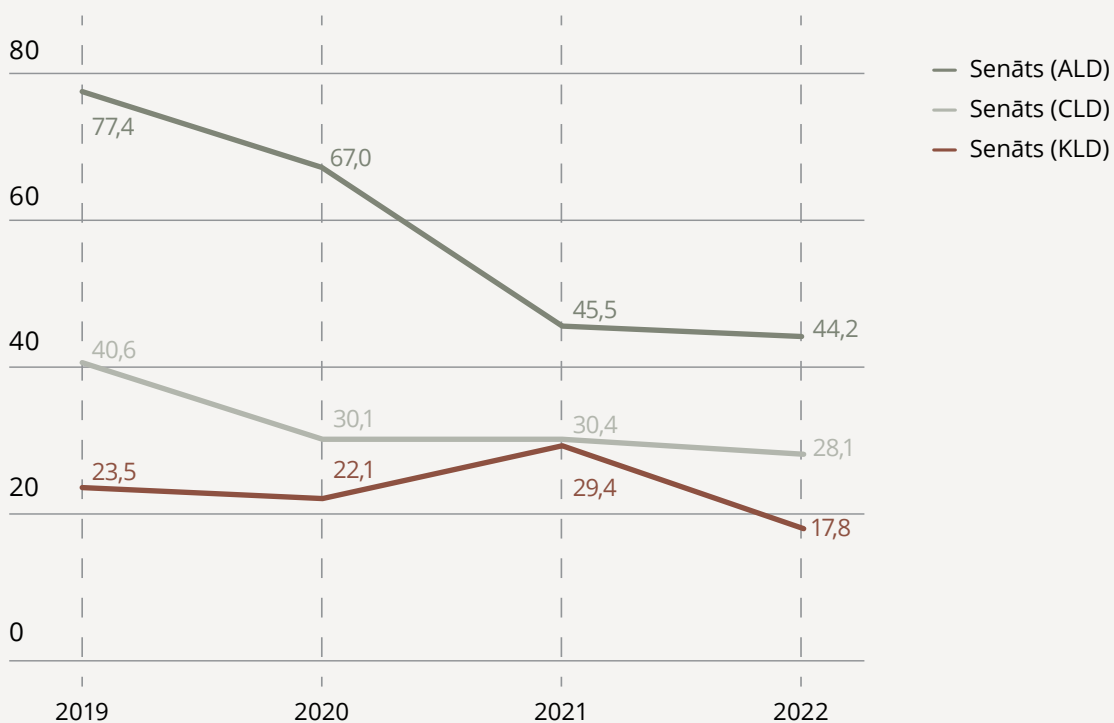
Atlikušās lietas uz 1 tiesnesi rajona (pilsētas) tiesās

Atlikušās lietas uz 1 tiesnesi apgabaltiesās

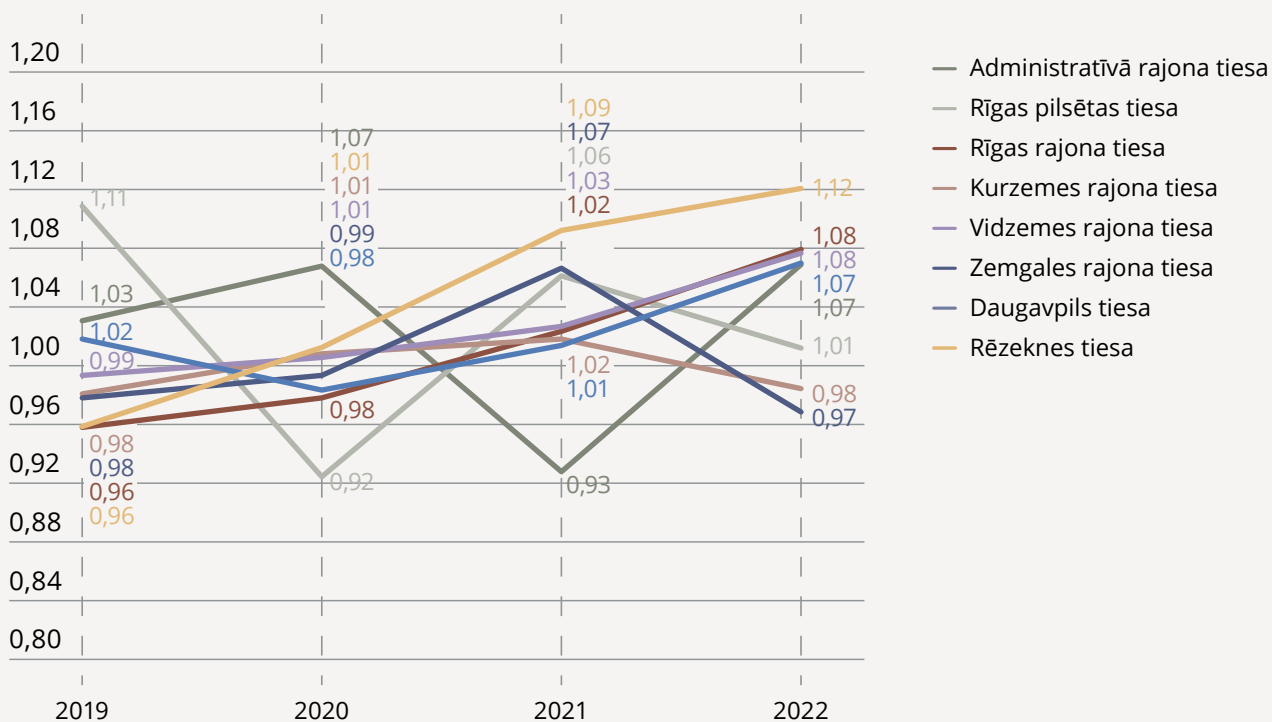

Atlikušās lietas uz 1 tiesnesi Augstākajā tiesā

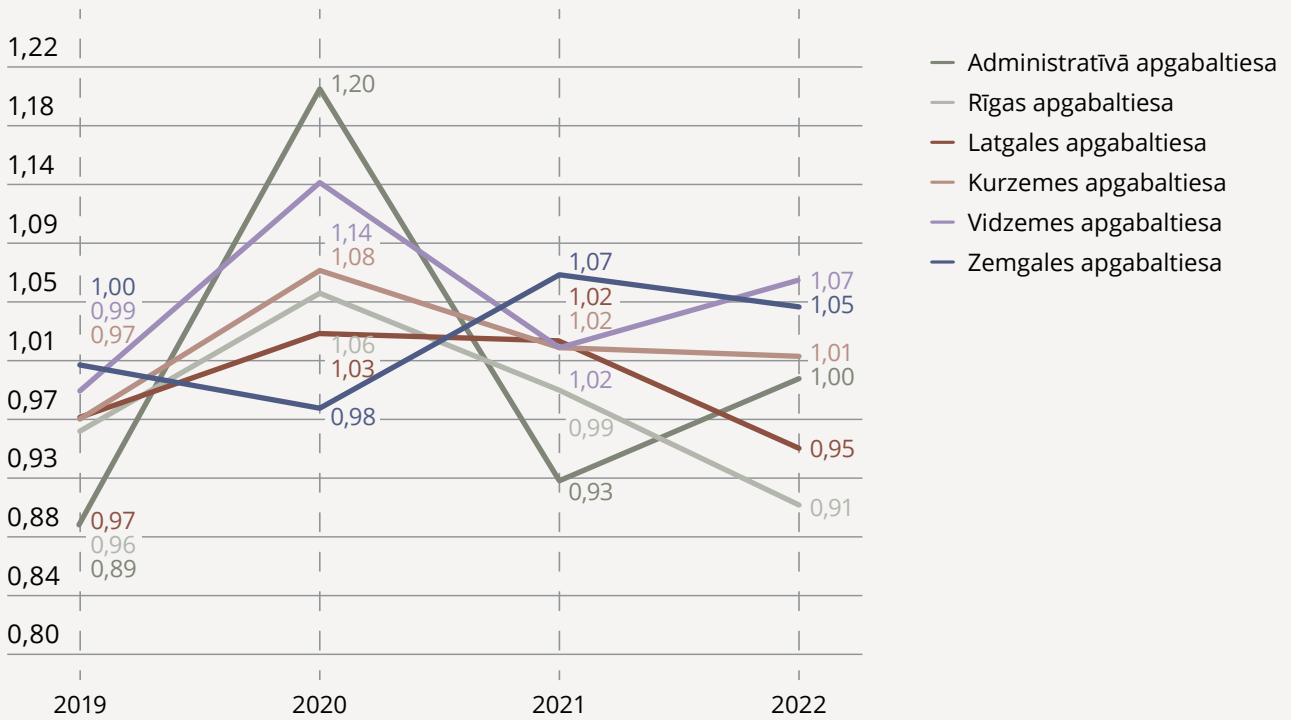

Caurlaidība

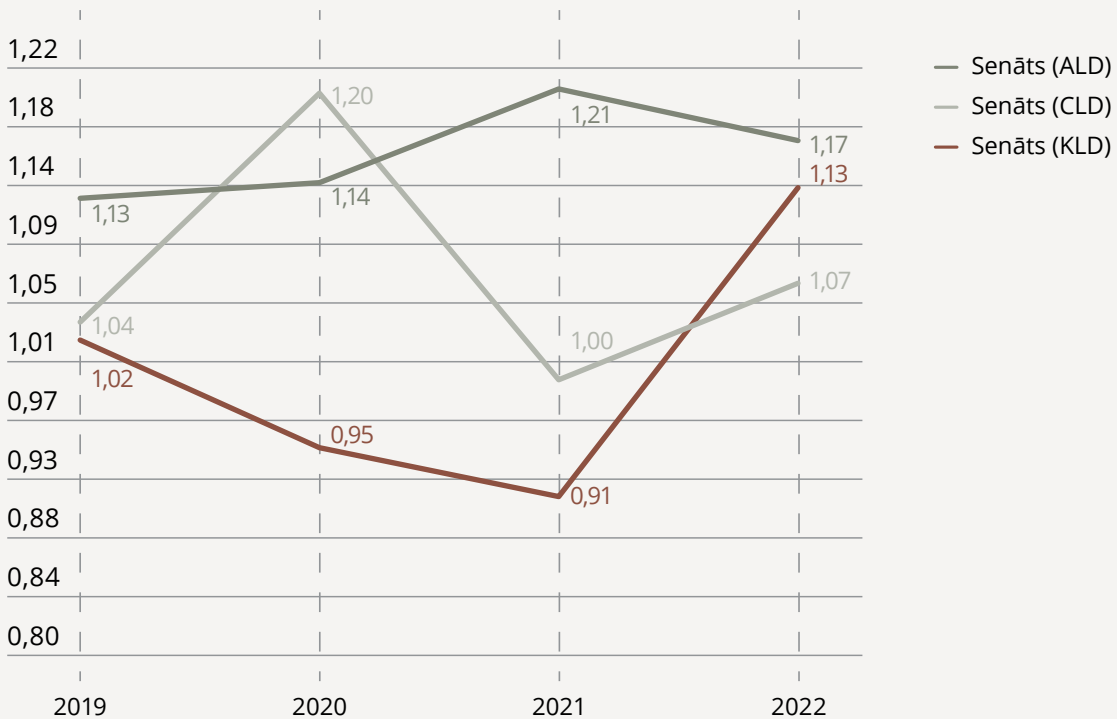
Caurlaidība rajona (pilsētas) tiesās

Caurlaidība apgabaltiesās

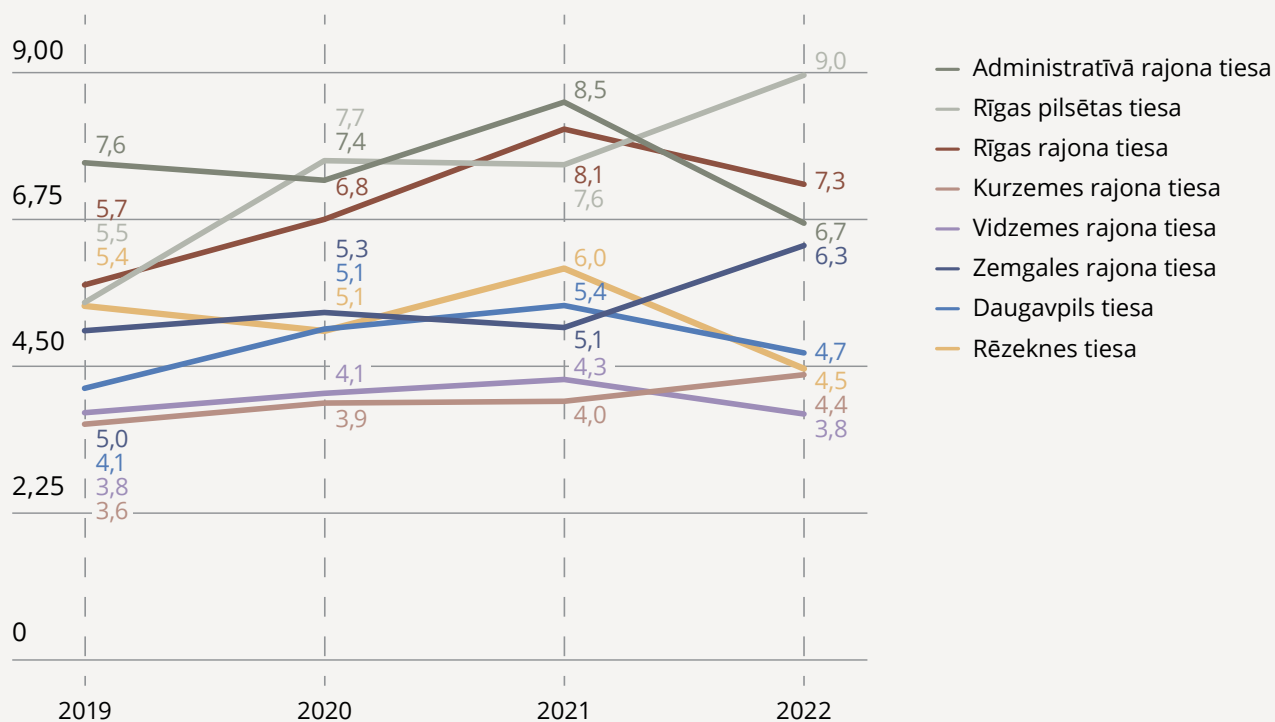

Caurlaidība Augstākajā tiesā

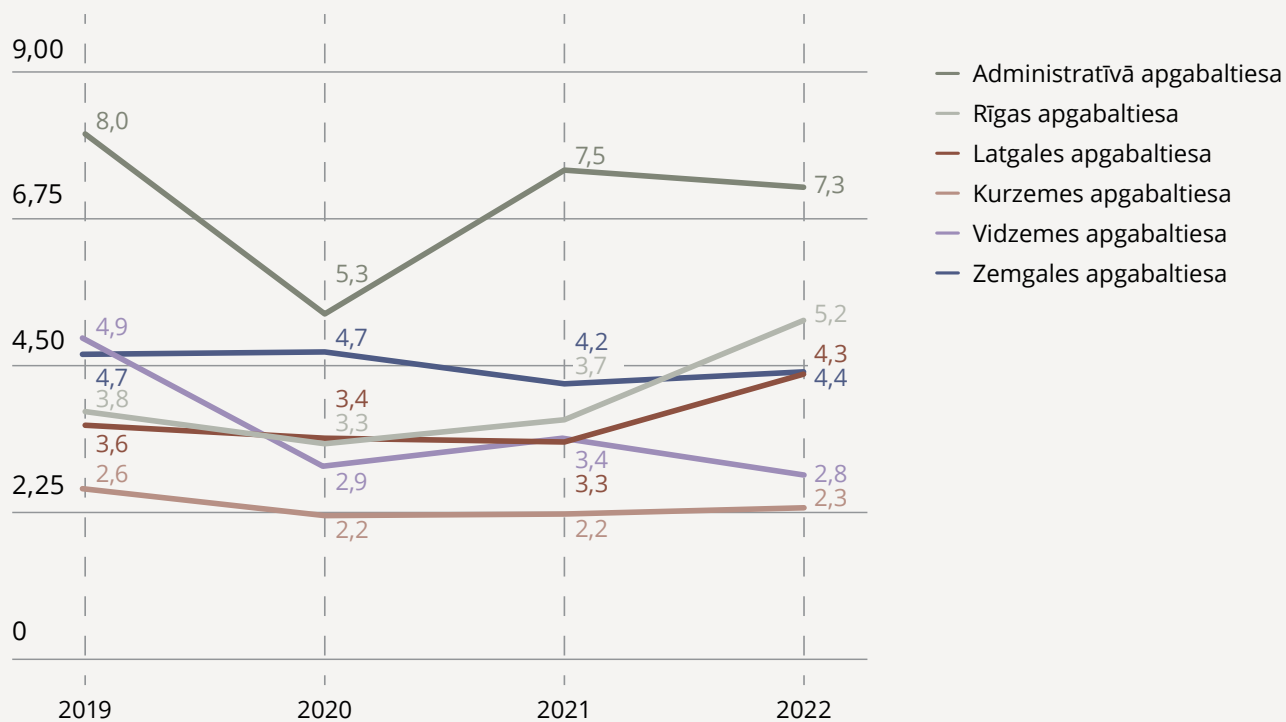

Dispozīcijas laiks²

Dispozīcijas laiks rajona (pilsētas) tiesās

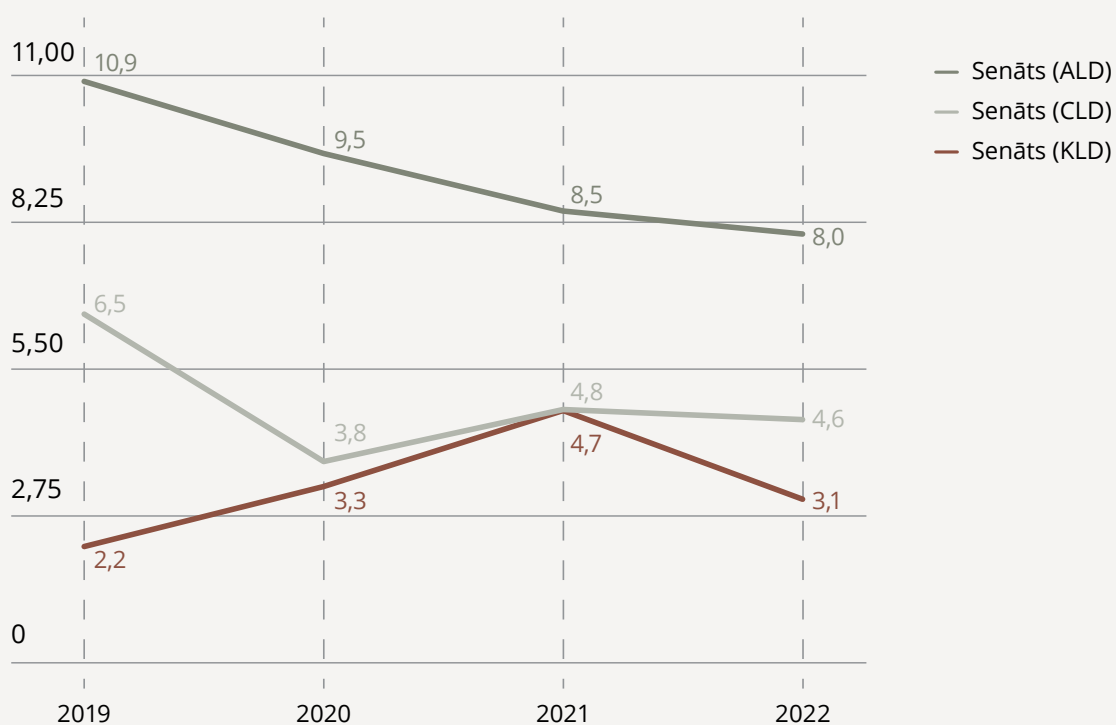

Dispozīcijas laiks apgabaltiesās

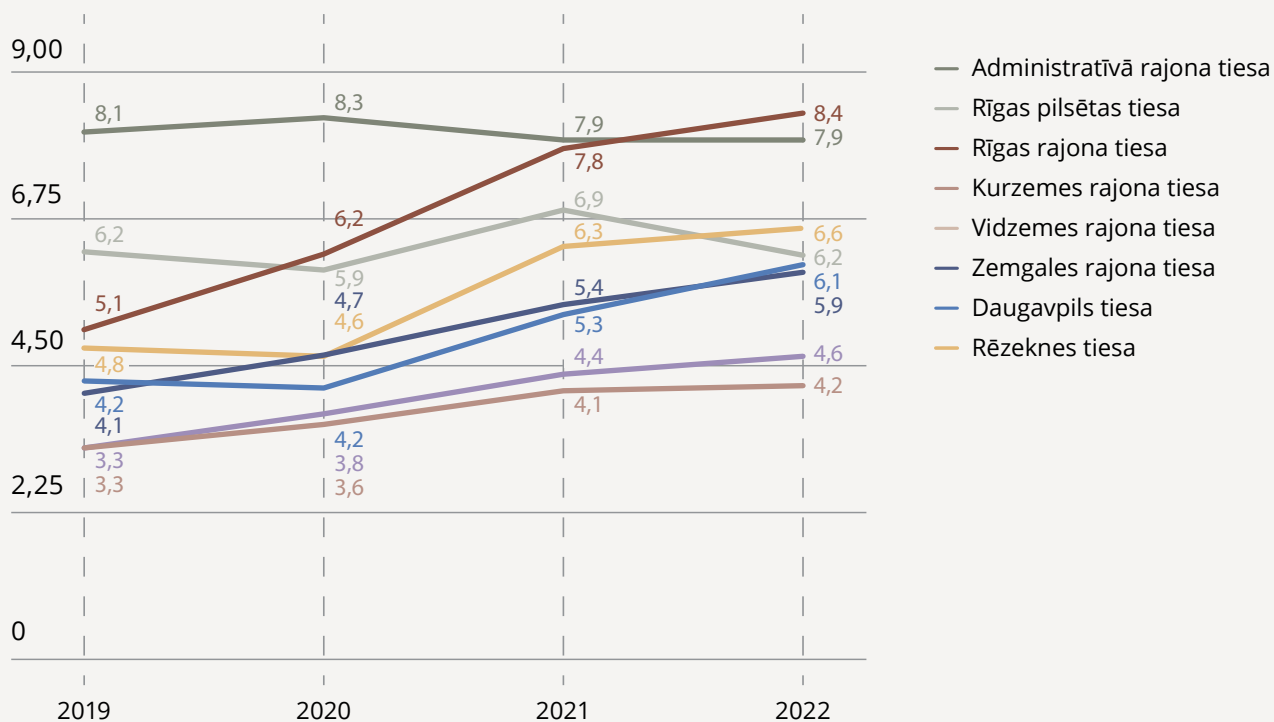
² Laiks, kurā tiesa spētu pārstrādāt lietu uzkrājumu, nesāņemot jaunas lietas, mēnešos.

Dispozīcijas laiks Augstākajā tiesā

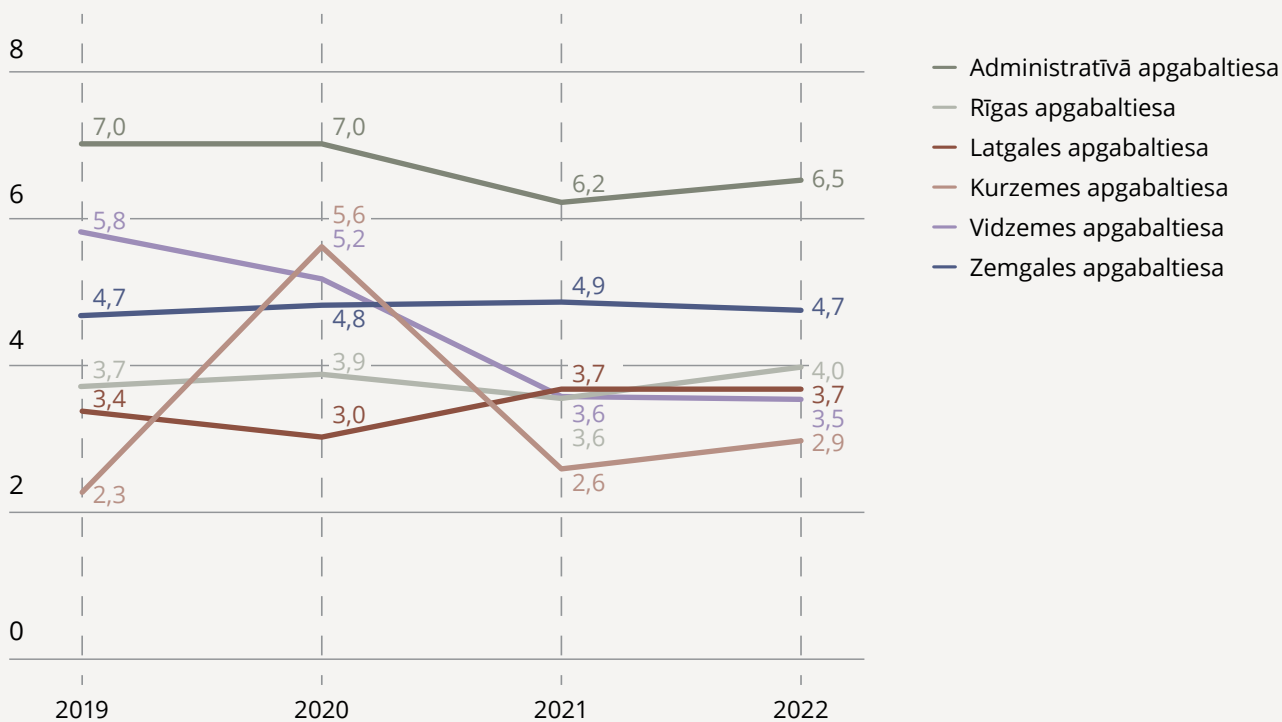

Vidējais lietu izskatīšanas termiņš

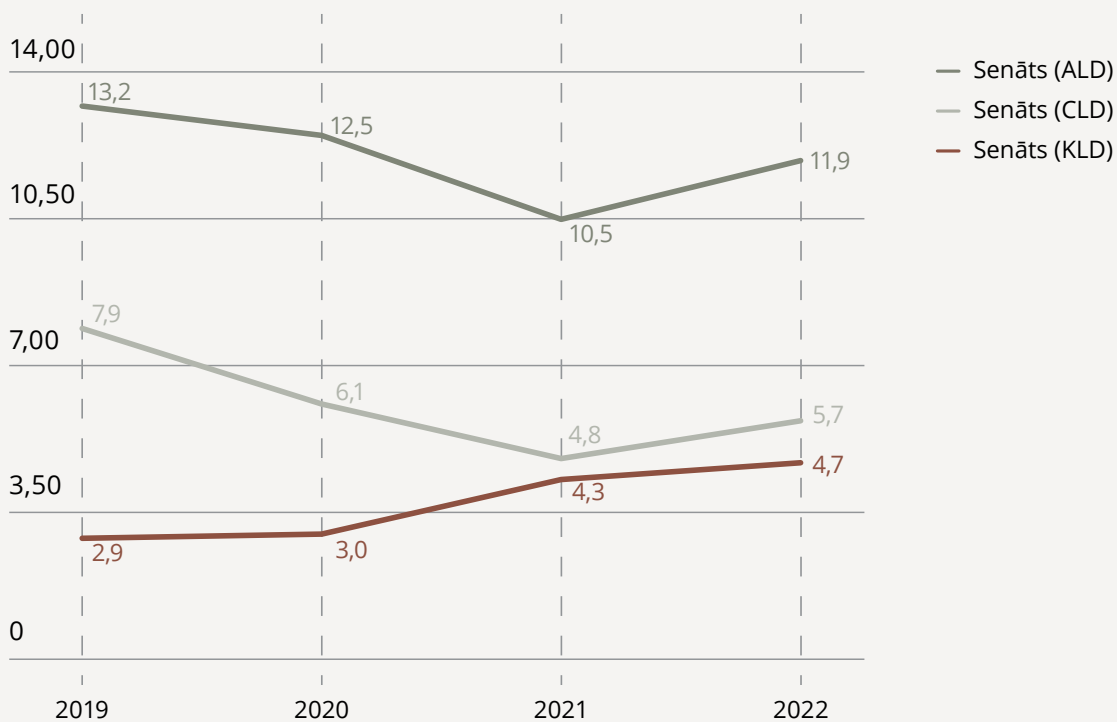
Vidējais lietu izskatīšanas termiņš rajona (pilsētas) tiesās

Vidējais lietu izskatīšanas termiņš apgabaltiesās

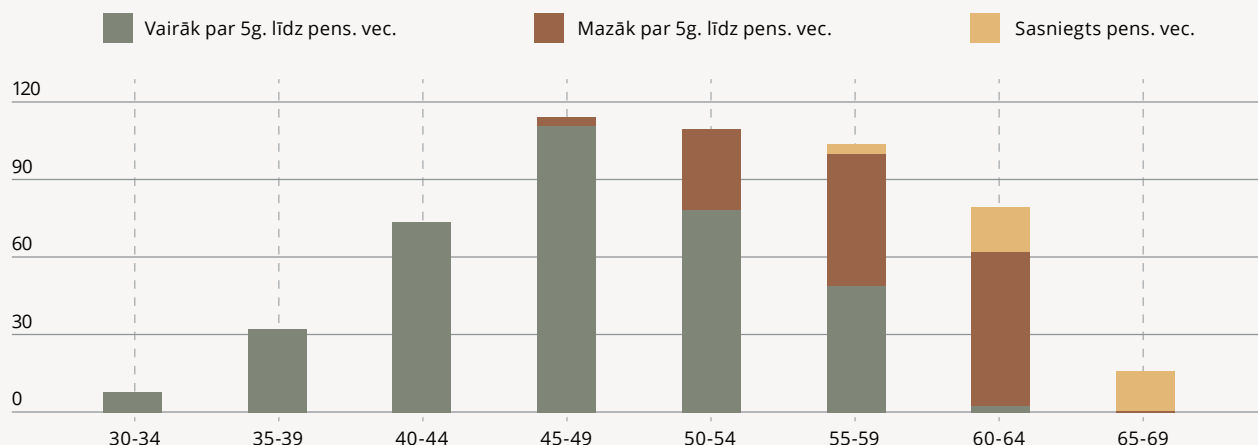

Vidējais lietu izskatīšanas termiņš Augstākajā tiesā

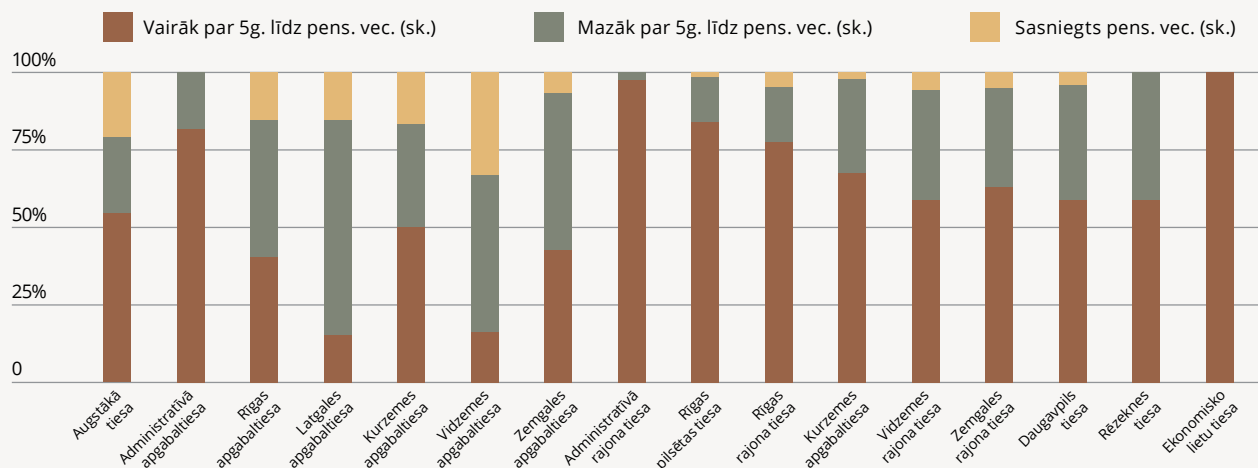

Demogrāfiskie rādītāji³

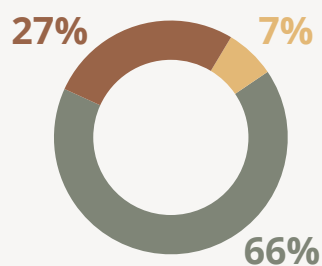
Tiesnešu vecuma struktūra

Tiesnešu izdienas struktūra iedalījumā pa tiesām (%)

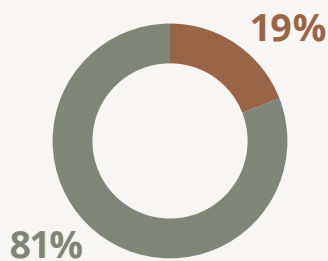

Tiesības doties izdienas pensijā

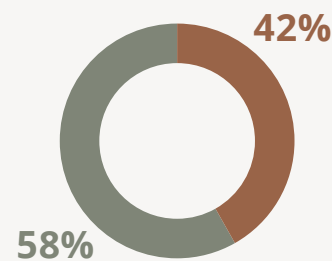
■ Vairāk par 5g. līdz pens. vec.
■ Mazāk par 5g. līdz pens. vec.
■ Sasniegts pens. vec.

Dzimumu līdzsvars Latvijas tiesās

■ S (%)
■ V (%)

Dzimumu līdzsvars EP valstu tiesās⁴

■ S (%)
■ V (%)

³ Pensijas vecuma aprēķini atbilstoši tiesneša izdienas pensijas piešķiršanas kritērijiem.

⁴ Dzimumu līdzsvars atbilstoši CEPEJ 2020. gada datiem.

5. TIESNEŠU PAŠPĀRVALDES INSTITŪCIJU AKTUALITĀTES

Tiesnešu konference

Tiesnešu konference ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kuras darbā ar balsstiesībām piedalās Augstākās tiesas tiesneši, apgabaltiesu tiesneši, rajonu (pilsētu) tiesu tiesneši. Tiesnešu konferenci sasauc Tieslietu padome.

Tiesnešu konferences kompetence noteikta likuma „Par tiesu varu” 92. pantā. Proti, Tiesnešu konference:

- izskata aktuālus tiesu prakses jautājumus;
- iesniedz Augstākās tiesas priekšsēdētājam iesniegumus par tiesību normu interpretācijas jautājumiem, kuri būtu jāapspriež Augstākās tiesas plēnumam;
- apspriež materiālās un sociālās nodrošināšanas un citus būtiskus tiesnešu darba jautājumus;
- aizklāti balsojot, ievēlē Tieslietu padomes locekļus uz četriem gadiem;
- aizklāti balsojot, ievēlē Tiesnešu kvalifikācijas kolēģiju uz četriem gadiem;
- aizklāti balsojot, ievēlē Tiesnešu disciplinārkolēģiju uz četriem gadiem;
- aizklāti balsojot, ievēlē Tiesnešu ētikas komisiju uz četriem gadiem;
- apstiprina Tiesnešu ētikas kodeksa normas.

2022. gadā organizētas divas Tiesnešu konferences:

- Tiesnešu klātienes konference (20.05.2022. – piedalījās 377 tiesneši),
- Tiesnešu neklātienes konference (14.–15.09.2022. – piedalījās 454 tiesneši).

2022. gada 20. maijā Latvijas Tiesnešu konferencē tika diskutēts par tēmu „Tiesas neatkarība demokrātiskas sabiedrības interesēs”.

Latvijas Valsts prezidents **Egils Levits** savā uzrunā konferences dalībniekiem uzsvēra, ka neatkarīga tiesu vara nodrošina tiesiskas valsts pamatprincipa ievērošanu, kas garantē ikvienas personas tiesību aizsardzību taisnīgā un neatkarīgā tiesā. Tikai stabila un atbilstoši atalgota tiesu vara spēj nodrošināt tiesiskas valsts pamatprincipa darbību. Iekšējie un ārējie valsts satricinājumi, politiskās spēles un atsevišķu personu intereses nedrīkst ietekmēt tiesu varas neatkarību un padotību tikai likumam.

Savukārt Tieslietu padomes priekšsēdētājs **Aigars Strupišs** konferencē akcentēja sabiedrības vajadzību pēc taisnīgas un neatkarīgas tiesas. Vienlaikus Tieslietu padomes priekšsēdētājs norādīja, ka nepietiek tikai ar tiesas neatkarību, jo absolūti nepieciešama ir arī atbildība: „Neatkarība bez atbildības ir patvaļa, un patvaļa ir pretēja demokrātijas vērtībām. Savukārt atbildība bez neatkarības ir nonsenss. Šīm abām lietām jādarbojas vienlaikus.”

Uzrunas konferencē teica arī Eiropas Tieslietu padomju asociācijas prezidents **Filipo Donati** (Filippo Donati) un tieslietu ministrs **Jānis Bordāns**.

[Ar konferences programmu iespējams iepazīties šeit.](#)

2022. gada 14.–15. septembrī notika Tiesnešu neklātienas (elektroniskā) konference, kurā tika ievēlēti Tieslietu padomes, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas, Tiesnešu disciplinārkolēģijas un Tiesnešu ētikas komisijas locekļi. Vēlēšanas notika trīs kārtās (15.09.2022., 21.09.2022. un 28.09.2022.).

Tiesnešu neklātienas konferencē:

- par Tieslietu padomes locekli ievēlēts Administratīvās rajona tiesas tiesnesis **Guntars Ploriņš**;
- par Tieslietu padomes locekli ievēlēta Rīgas pilsētas tiesas tiesnese **Baiba Ozoliņa**;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēts Augstākās tiesas senators **Aivars Keišs**;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēta Augstākās tiesas senatore **Rudīte Vīduša**;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēta Administratīvās apgabaltiesas tiesnese **Sanita Kanenberga**;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēta Zemgales rajona tiesas tiesnese **Adrija Kasakovska**;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēta Augstākās tiesas senatore **Diāna Makarova**;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēts Vidzemes rajona tiesas tiesnesis **Jānis Grīnbergs**;
- par Tiesnešu disciplinārkolēģijas locekli ievēlēta Rīgas pilsētas tiesas tiesnese **Aija Reitupe**.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija

Silva Reinholde,

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas priekšsēdētāja

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 93. panta pirmajai daļai Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija (turpmāk arī – Kolēģija) ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kura veic tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanu.

Kolēģija darbojas likumā „Par tiesu varu” noteikto pilnvaru ietvaros un saskaņā ar Tieslietu padomes 2022. gada 25. februāra apstiprināto Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglamentu (turpmāk arī – Kolēģijas reglaments).

Kolēģija atbilstoši likumā noteiktajām kompetencēm un pilnvarām:

- veic tiesneša profesionālās darbības kārtējo novērtēšanu pirms rajona (pilsētas) tiesas tiesneša kandidatūras virzīšanas atkārtotai iecelšanai vai apstiprināšanai amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma;
- veic visu tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanu reizi piecos gados;
- veic Augstākās tiesas tiesneša amata kandidāta profesionālās sagatavotības novērtēšanu, pieņemot kvalifikācijas eksāmenu;
- veic tiesneša profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu, lemjot par tiesneša

pārceļšanu vai aizstāšanu, kā arī pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmumu vai tiesas priekšsēdētāja priekšlikumu;

- veic tiesnešu profesionālās darbības atkārtotu novērtēšanu, ja tiesnesis profesionālās darbības kārtējā vai ārpuskārtas novērtēšanā (gadījumos, kad ārpuskārtas novērtēšana veikta, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmumu vai attiecīgās tiesas priekšsēdētāja priekšlikumu) saņēmis negatīvu atzinumu.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas sastāvs:

- **Silva Reinholde**, Kolēģijas priekšsēdētāja, Kurzemes apgabaltiesas tiesnese (06.10.2020., par Kolēģijas priekšsēdētāju ievēlēta 03.11.2022.);
- **Rudīte Vīduša**, Kolēģijas priekšsēdētājas vietniece, Augstākās tiesas senatore (15.09.2022., par Kolēģijas priekšsēdētājas vietnieci ievēlēta 03.11.2022.);
- **Aivars Keišs**, Augstākās tiesas senators (15.09.2022.);
- **Artūrs Freibergs**, Augstākās tiesas senators (28.02.2019.);
- **Marianna Terjuhana**, Zemgales apgabaltiesas tiesnese (05.11.2019.);
- **Sanita Kanenberga**, Administratīvās apgabaltiesas tiesnese (15.09.2022.);
- **Kristīne Zdanovska**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (06.10.2020.);
- **Ināra Zariņa**, Rīgas rajona tiesas tiesnese (06.10.2020.);
- **Inga Zālīte**, Zemgales rajona tiesas tiesnese (07.04.2020.).

Līdz 2022. gada 15. septembrim Kolēģiju vadīja tiesnesis Māris Vīgants.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas sēdes un lēmumu pieņemšana

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 93. panta piekto daļu Kolēģija ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās ne mazāk kā septiņi kolēģijas locekļi. Savukārt saskaņā ar minētā panta trešo daļu Kolēģijas sēdes ar padomdevēja tiesībām var piedalīties Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, ģenerālprokurors, Augstākās tiesas priekšsēdētājs vai viņu pilnvarotas personas, Latvijas Zinātņu akadēmijas apstiprinātu tiesībzinātņu ekspertu deleģēts pārstāvis, kā arī tiesnešu biedrību pārstāvji.

Šobrīd Kolēģijas sēdēs kā novērotāji pastāvīgi piedalās arī Augstākās tiesas priekšsēdētāja un tieslietu ministra pilnvarotas personas.

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 93. panta sestajai daļai Kolēģijas darbību nodrošina Tiesu administrācija. Tiesu administrācija iesniedz Kolēģijai visus nepieciešamos novērtēšanas materiālus, kā arī ieceļ Kolēģijas sekretāri, kura kārtā lietvedību, organizē un protokolē kolēģijas sēdes un izpilda citus ar kolēģijas darba nodrošināšanu saistītus pienākumus. Tāpat Tiesu administrācija nodrošina Kolēģiju ar telpām sēžu norisei.

Atbilstoši Kolēģijas reglamentam sēdes notiek ne retāk kā reizi mēnesī. 2022. gadā Kolēģijas sēdes tika organizētas klātienēs formā, kā arī attālināti videokonferences režīmā. Kolēģija lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja balsu skaits sadalās vienādi, izšķirošā ir Kolēģijas priekšsēdētāja balss.

Kolēģija tiesneša profesionālai darbībai var sniegt pozitīvu vai negatīvu novērtējumu. Negatīva novērtējuma gadījumā tiek sastādīts motivēts lēmums.

Atbilstoši Kolēģijas reglamentam, tiesneša profesionālo darbību novērtējot pozitīvi, lēmumā var

norādīt ieteikumus tiesneša profesionālās darbības pilnveidei. Par Kolēģijas sniegtajiem ieteikumiem tās priekšsēdētājs informē attiecīgās tiesas priekšsēdētāju, lai tiesnesis, sadarbojoties ar tiesas priekšsēdētāju, pilnveidotu savu profesionalitāti.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 93.¹ pantu Kolēģijas atzinumu tiesnesis var pārsūdzēt Disciplinārtiesā, kas attiecīgi var atstāt Kolēģijas atzinumu negrozītu un sūdzību noraidīt vai arī Kolēģijas atzinumu atcelt un nosūtīt materiālus atkārtotai izskatīšanai.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas prioritātes un uzdevumi

Kolēģijas mērķis nākamajam darba gadam ir attīstīt tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas efektivitāti, lai nodrošinātu procesu saprotamību un veicinātu pilnvērtīgu tiesnešu profesionālo izaugsmi. Lai sasniegtu noteikto mērķi, Kolēģija ir izvirzījusi šādas prioritātes un uzdevumus:

- 1. Sadarbības attīstība tiesnešu karjeras jautājumos.** Veicināt un attīstīt sadarbību ar Tieslietu padomi un Tiesneša amata kandidātu atlases komisiju par Kolēģijas kompetencē esošajiem tiesnešu karjeras jautājumiem, lai nodrošinātu tiesnešu neatkarību un augstu profesionalitāti.
- 2. Apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases kārtības pilnveide.** Analizēt jauno apgabaltiesas tiesnešu amatu kandidātu atlases procesu, tā laikā gūtos ieteikumus un iebildumus, lai sadarbībā ar Tieslietu padomi un Tiesneša amata kandidātu atlases komisiju šo procesu pilnveidotu un padarītu kandidātiem saprotamāku.

Nodrošināt pilnvērtīgu atgriezenisko saikni pretendentiem pēc novērtēšanas procesa, lai

palīdzētu saprast, kādas zināšanas un prasmes ir pilnveidojamas.

3. Kolēģijas iekšējās kapacitātes stiprināšana.

Pilnveidot Kolēģijas locekļu prasmes pretendentu intervēšanā, lai nodrošinātu saturiski kvalitatīvu pretendenta uzklauššanas un profesionālo prasmju novērtēšanas procesu. Minētais īstenojams sadarbībā ar Tiesu administrāciju, nodrošinot atbilstošas mācības un pieredzes apmaiņu.

4. Tiesnešu mācību vajadzību apzināšana.

Apkopot un analizēt tiesnešu darba rezultātus un tiesnešu izteiktās mācību vajadzības, lai sniegtu priekšlikumus tādām mācību vajadzībām, kuras tiesnešiem ir aktuāli nepieciešamas profesionālajai izaugsmei. Veicināt sadarbību ar Tieslietu padomi un tiesnešu mācību institūciju tiesnešu tālākizglītības programmu izstrādē.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas darbības statistika

Kolēģija savas kompetences ietvaros no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 15. decembrim ir novērtējusi 39 tiesnešu profesionālo darbību. Ieteikumi profesionālās darbības pilnveidei sniegti 3 rajona (pilsētu) tiesu tiesnešiem. Savukārt negatīvi novērtējumi minētajā periodā nav sniegti.

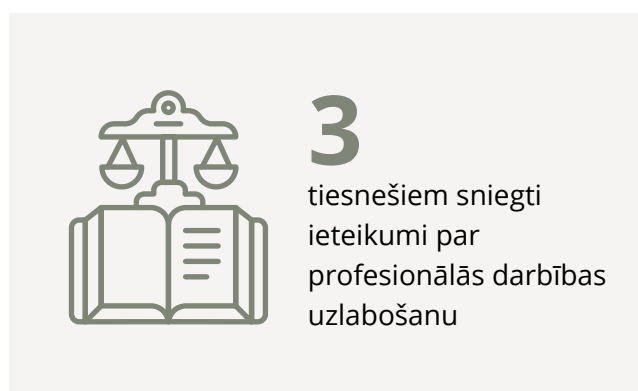
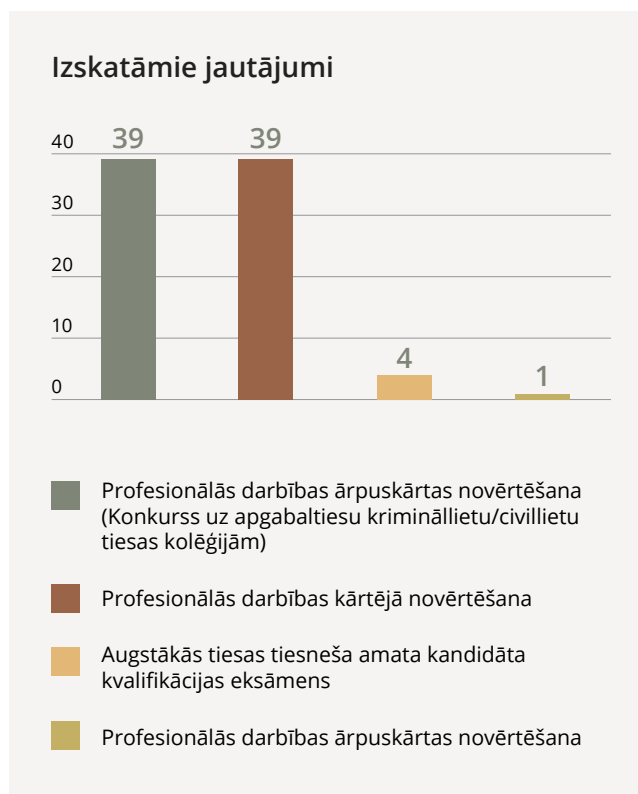
Papildus tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanai Kolēģija minētajā laika posmā ir pieņēmusi 4 kvalifikācijas eksāmenus senatora amatam un sniegusi 3 atzinumus par tiesnešu pārceļšanu darbā citā tiesā vai tiesu namā.

Minētajā laika periodā Kolēģija ir veikusi vienu ārpuskārtas novērtēšanu, pamatojoties uz rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētāja ierosinājumu.

Kolēģija bija uzsākusi vienu tiesneša profesionālās darbības atkārtotu novērtēšanu, bet jautājums netika izskatīts, jo tiesnesis atbrīvots no amata pēc

paša vēlēšanās.

Minētajā periodā ir veiktas 39 ārpuskārtas novērtēšanas saistībā ar konkursu uz apgabaltiesas civillietu un krimināllietu tiesas kolēģijām Kolēģijas reglamenta 6. nodaļas kārtībā.

Tiesnešu ētikas komisija

Dace Skrauple,
Tiesnešu ētikas komisijas priekšsēdētāja

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 91.¹ panta pirmajai daļai Tiesnešu ētikas komisija (turpmāk arī – Komisija) ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kas sniedz atzinumus par ētikas normu interpretāciju un pārkāpumiem, kā arī skaidro tiesnešu ētikas normas.

Komisijas sastāvs 2022. gadā:

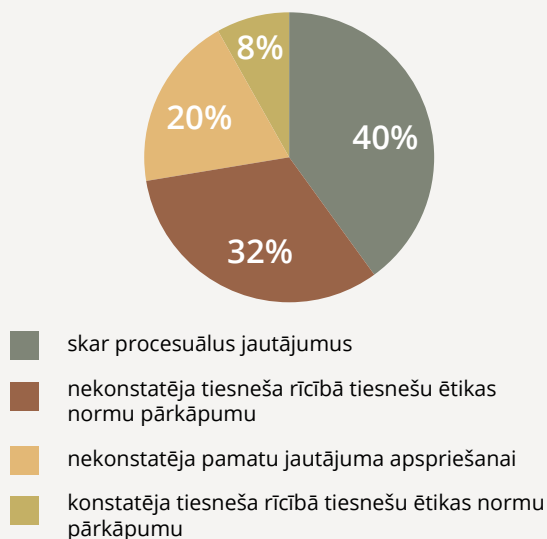
- **Dace Skrauple**, Komisijas priekšsēdētāja, Zemgales apgabaltiesas tiesnese (26.05.2020.);
- **Adrija Kasakovska**, Komisijas priekšsēdētājas vietniece, Zemgales rajona tiesas tiesnese (15.09.2022.);
- **Inese Laura Zemīte**, Augstākās tiesas senatore (26.05.2022.);
- **Diāna Makarova**, Augstākās tiesas senatore (15.09.2022.);
- **Lauma Paegļkalna**, Administratīvās apgabaltiesas tiesnese (26.05.2020.);
- **Madara Ābele**, Rīgas apgabaltiesas tiesnese (26.05.2020.);
- **Aija Jermacāne**, Rēzeknes tiesas tiesnese (26.05.2020.);

- **Anda Kraukle**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (02.06.2020.);
- **Baiba Lielpētere**, Vidzemes rajona tiesas tiesnese (26.05.2020.);
- **Jānis Grīnbergs**, Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētājs (21.09.2022.).

Komisijas darba organizācija

Saskaņā ar Komisijas reglamentā noteikto komisijas sēdes tiek sasauktas pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi trīs mēnešos. Pārskata periodā sasauktas 11 komisijas sēdes. Komisija ir apspriedusi un sniegusi rakstveida atbildes uz 48 privātpersonu iesniegumiem.

Izskatāmie jautājumi

Komisija, izskatot iesniegumus un sūdzības, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- pieņemt lūgumu vai pieprasījumu izskatīšanai komisijas sēdē;
- atteikt lūguma vai pieprasījuma izskatīšanu komisijas sēdē;
- nosūtīt saņemtos dokumentus izskatīšanai kompetentai iestādei;

- izskatīt iespējamo ētikas normu pārkāpumu pēc Komisijas iniciatīvas Komisijas sēdē.

Tāpat Komisija var atlikt lēmuma pieņemšanu, lai iegūtu papildu informāciju.

Ja tiek saskatītas tiesnešu ētikas normu iespējamā pārkāpuma pazīmes, iesaistītajām personām tiek lūgts sniegt skaidrojumu. Tomēr vairumā gadījumu Tiesnešu ētikas kodeksa normu pārkāpumi netiek konstatēti.

Iesniedzējiem šādos gadījumos tiek norādīts, ka Komisijas kompetencē nav izskatīt privātpersonu iesniegumus, savukārt procesuāli jautājumi, ja netiek saskatīts iespējams ētikas normu pārkāpums, kuru Komisija varētu izskatīt pēc savas iniciatīvas, ir risināmi atbilstošajos procesuālajos likumos paredzētajā kārtībā.

Komisijas atzinumi, skaidrojumi un lēmumi

Pārskata periodā Komisija ir sagatavojusi 2 atzinumus.

- Par tiesnešu atteikšanos uzrādīt vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, kur Komisija atzinusi, ka tiesnešu rīcība vērtējama kā tiesneša necienīga un šis pārkāpums var radīt pamatu uzskatam, ka tiesnešiem nav nevainojamas reputācijas.
- Par tiesneša atstatīšanos no lietas izskatīšanas, kur Komisija atzinusi, ka tiesneša rīcībā ir konstatējams Latvijas tiesnešu ētikas kodeksa (redakcijā līdz 02.02.2021.) un Tiesnešu ētikas kodeksa (redakcijā no 02.02.2021.) pārkāpums. Tiesneša ētikas normu pārkāpums ir atzīts par rupju, kas ir pamats disciplinārlietas ierosināšanai.

Komisijas anonimizēti atzinumi, skaidrojumi un lēmumi – šobrīd kopumā 80 – ir pieejami tīmekļvietnē www.tiesas.lv.

Turpat atrodama arī visa informācija, kas saistīta ar Komisiju, – tās sastāvs, Latvijas tiesnešu ētikas kodeksa teksts, tiesnešu uzvedības Bangaloras principi, izraksts no likuma „Par tiesu varu”, Komisijas reglamenta teksts un kontakti: komisijas e-pasts un korespondences adrese.

Tiesnešu disciplinārkolēģija

Valerijs Maksimovs,

Tiesnešu disciplinārkolēģijas priekšsēdētājs

Tiesnešu disciplinārkolēģijas darbības virsmērķis ir rūpēties par tiesu autoritātes aizsardzību, uzraugot tiesneša darbības atbilstību likuma prasībām un kontrolējot tiesneša rīcības savietojamību ar visaugstākajiem amata standartiem.

Latvijas Tiesnešu disciplinārkolēģija (turpmāk arī – Disciplinārkolēģija) ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kas izskata lietas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas tiesnešu disciplinārajiem pārkāpumiem. Tās darbību regulē Tiesnešu disciplinārās atbildības likums.

Tiesnešu konference ievēlē Disciplinārkolēģiju uz 4 gadiem.

Kolēģijas sastāvs:

- **Valerijs Maksimovs**, Kolēģijas priekšsēdētājs, Augstākās tiesas senators (05.11.2019.);
- **Alla Šilova**, Kolēģijas priekšsēdētāja vietniece, Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja (13.11.2019.);
- **Līvija Slica**, Augstākās tiesas senatore (05.11.2019.);
- **Aivars Uminskis**, Augstākās tiesas senators (21.09.2021.);
- **Inguna Preisa**, Zemgales apgabaltiesas tiesnese (13.11.2019.);
- **Kaspars Berķis**, Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis (13.11.2019.);
- **Ilze Freimane**, Administratīvās apgabaltiesas tiesnese (05.11.2019.);
- **Ilona Rūķe**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (05.11.2019.);
- **Aija Reitupe**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (28.09.2022.).

Tiesnešu disciplinārās atbildības likums noteic, ka tiesnesi var saukt pie disciplinārās atbildības par:

- tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā;
- darba pienākumu nepildīšanu vai lietas izskatīšanā pieļautu rupju nolaidību;
- necienīgu rīcību vai Tiesnešu ētikas kodeksa normu rupju pārkāpumu;
- atteikšanos pārtraukt savu piederību pie partijām vai politiskajām organizācijām;
- likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” paredzēto ierobežojumu un aizliegumu neievērošanu.

2022. gadā Tiesnešu disciplinārkolēģijā saņemtas deviņas pret tiesnešiem ierosinātas disciplinārlietas, no kurām izskatītas astoņas lietas.

Saņemtās lietas pēc ierosinātāja:

Tieslietu ministrs
viena lieta

Augstākās tiesas priekšsēdētājs
divas lietas

Tiesu priekšsēdētāji
četras lietas

Tiesnešu ētikas komisija
divas lietas

Tiesnešu disciplinārkolēģijas izskatīto lietu iznākumi:

- disciplinārsods piezīme – trīs lietās;
- disciplinārsods amatalgas samazināšana uz laiku, ieturot procentus no amatalgas – trīs lietās;
- Tiesnešu disciplinārkolēģija ir izbeigusi divas disciplinārlietas:
 - pirmajā no izbeigtajām disciplinārlietām Disciplinārkolēģija daļā konstatēja noilgumu tiesneša saukšanai pie disciplinārās atbildības un daļā nekonstatēja disciplinārlietas ierosināšanas pamatu, proti, rupju ētikas normu pārkāpumu;
 - otrajā izbeigtajā disciplinārlietā Disciplinārkolēģija konstatēja, ka tiesnesis, pret kuru bija ierosināta disciplinārlieta, jau ir zaudējis tiesneša statusu.

Trīs disciplinārlietās Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmumi tika pārsūdzēti Disciplinārtiesā. Visi pārsūdzētie lēmumi atstāti negrozīti.

2022. gadā Tiesnešu disciplinārkolēģijā ierosinātas **9** lietas, tostarp:

2 lietas par rupju tiesnešu ētikas kodeksa normu pārkāpumu

3 lietas par tiesneša necienīgu rīcību

1 lieta par tiesneša necienīgu rīcību un darba pienākumu nepildīšanu

1 lieta par likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” paredzēto ierobežojumu un aizliegumu neievērošanu

1 lieta par tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā

1 lieta par tīšu likuma pārkāpumu un/vai rupju nolaidību tiesas lietas izskatīšanā

6. TIESLIETU PADOMES DARBA GRUPA UN KOMISIJAS

Viens no veidiem, kādā Tieslietu padome organizē savu darbu un strādā pie izvirzīto mērķu sasniegšanas, ir darbs grupās vai komisijās. Tās atbild par pastāvīgo funkciju īstenošanu vai atsevišķu jautājumu virzību. Šobrīd Tieslietu padomes paspārnē darbojas trīs darba grupas un komisijas, proti, Tiesu efektivitātes darba grupa, Tiesnešu atlases komisija un Tiesu priekšsēdētāju atlases komisija.

Ieskatu par darba grupu un komisiju darbu 2022. gadā sniedz to vadītāji.

Tiesneša amata kandidātu atlases komisija

Dzintra Balta,

Tiesneša amata kandidātu atlases komisijas priekšsēdētāja

Sekojoši līdzī sabiedrības un personāla atlases attīstībai, kā arī veidojot un īstenojot tiesneša amata kandidātu atlasī, būtisks izaicinājums ir saskatīt pretendentes potenciālu nākotnes virzībai, kā arī ieraudzīt vērtību un pienesumu atšķirīgajā. Uz to norāda arī Tiesneša amata kandidātu atlases komisijas definētais mērķis un uzdevums: atlasīt augsti kvalificētu juristu ar nevainojamu reputāciju, ar atbilstošām prasmēm visās trīs jomās –

profesionālajā, sociālajā un personiskajā, kas spēš īstenot tiesneša lomu – strādāt visas sabiedrības interesēs. Lai tas varētu notikt, nepieciešams saprast, kā iepazīt amata pretendente jeb potenciālo kolēģi tiktāl, lai varētu atzīt, ka pretendents ir labākais profesionālis, kas patiešām ir piemērots attiecīgajam amatam. Tāpēc tiesnešu atlases kārtības pamatā likumsakarīgi ir personāla atlases metodes, kas izstrādātas tieši šādam nolūkam. Caurskatāms, pretendentiem zināms process, kā arī skaidri definēti kritēriji.

Aprakstīto kompetenču tvērums liecina par tiesneša lomas plašumu: nav pietiekami tikai ar juridiskajām zināšanām; tiesnesim nepieciešama izpratne par starpdisciplinārām sakarībām, zināšanas par aktuālajām norisēm sabiedrībā, spēja būt objektīvam, pilsoniska drošme; spēja apzināties iekšējo un ārējo neatkarību; pārliecība par nepieciešamību izglītoties profesionālā un vispārīgā jomā, kā arī prasme turpināt savu izglītību; gatavība piedalīties pašpārvaldes institūciju darbā un sabiedrības informēšanā un izglītošanā. Šāds personīgo un sociālo kompetenču izvērsums liecina, ka tiesnesis ir vispusīgi attīstīts, nobriedusi personība, kurai piemīt emocionālā inteliģence. Tiesnesis apzinās savu lomu un misiju – respektēt cilvēka cieņu, ievērot cilvēktiesības un stiprināt Latviju kā demokrātisku un tiesisku valsti.

Kopš 2020. gada septembra, kad spēkā stājās jaunā tiesnešu atlases kārtība, tiesnešu atlases notiek vienlaikus uz visām tiesām attiecīgās specializācijas jomā. 2022. gadā kopumā norisinājās deviņas tiesneša amata kandidātu atlases procedūras. Četras no tām iesāktas 2021. gadā un pabeigtas 2022. gadā. Viena no atlasēm noslēgta bez rezultātiem. Savukārt divas atlases noslēgtas 2023. gadā.

2022. gadā noslēgtajos atlases procesos kopumā atlasīti 23 amata pretendenti, no tiem 20 pretendenti uzsākuši darbu pirmās instances tiesās, vai arī pirmās instances tiesas tiesneši pārceļti darbā apgabaltiesā. Atlases process prasa aptuveni četrus mēnešus, kas ir pozitīvs rādītājs salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem, kad atlases process noritēja piecus un vairāk mēnešus. No iepriekš minētā secināms, ka tiesneša amata kandidātu atlase atbilstoši jaunajai kārtībai ir efektīvāka un ātrāka.

Tomēr tiesneša amata kandidātu atlases process joprojām turpina attīstīties un pilnveidoties. Tādēļ būtiski apzināties arī nozīmīgākos izaicinājumus.

Pretendentu loks

Šobrīd jau ir sākusies un tuvākajos gados turpināsies paaudžu maiņa tiesu sistēmā. Ievērojams skaits tiesnešu dodas pensijā, līdz ar to tiesnešu atlases procedūras tiek organizētas samērā bieži. Katrā nākamajā atlasē pretendentu skaitam ir tendence samazināties. To savā ziņā var skaidrot ar normatīvo regulējumu, kurš paredz tūlītēju nākamās atlases izsludināšanu, ja nav aizpildītas visas vakances, vienlaikus ierobežojot kandidātu iespējas piedalīties atkārtotos konkursos.

Mācību motivējošā nozīme

Tieslietu padomei būtu vērts sistēmiski sakārtot mācību jautājumu. Iespējams apsvērt dažādus mācību variantus: mācības pirms atlases; mācības atlases laikā. Jaunajiem tiesnešiem piedāvātajām mācībām būtu jānotiek vēl pirms darba sākšanas. Jāceļ tiesnešu palīgu (gan kā atbalsta personāla, gan kā potenciālo tiesnešu) mācību kvalitāte, jāpalielina pieejamo mācību pasākumu apjoms.

Atlases kārtības un tās piemērošanas prakses pilnveide

Atlases kārtība tās samērā īsajā darbības laikā jau vairākkārt ir tikusi pilnveidota. Profesionālo prasmju pārbaude ir papildināta ar mutvārdu atbilžu uzklauššanu, kas ļauj novērtēt pretendenta zināšanas. Iepriekšējo piecu kārtu vietā tagad

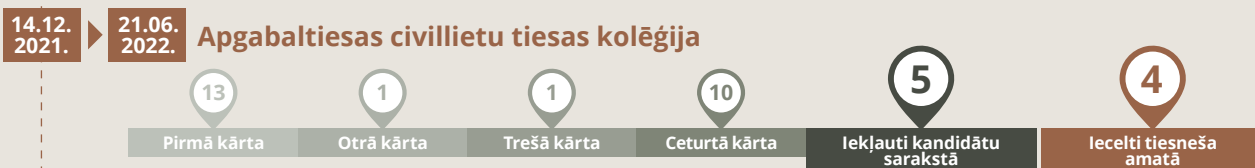
ir četras: 1) formālo kritēriju pārbaude, 2) tests, 3) kāzuss un mutvārdu atbildes, 4) kompetenču vērtējums. 2022. gadā turpinājušās tiesnešu diskusijas par uzlabojumiem: Tieslietu padome ir organizējusi tiesnešu apspriedi, kurā varēja piedalīties ikviens interesents un kuras norisi tiesneši varēja vērot arī attālināti. Saruna turpināta Tiesnešu biedrības pilnsapulcē. Pārrunātais rezultējies atlases kārtības pilnveidojumos, tostarp nosakot paredzamāku atlases izsludināšanu (kalendārā gada septembra mēneša pirmajā darba dienā, ja Tieslietu padome nav lēmusi citādi); kā arī psihologa izpētes rezultātu pieejamību pretendentiem (psiholoģiskā novērtējuma kopsavilkumu un vērtējumu par atbilstību izvirzītajiem kritērijiem izsniedz pretendentam pirms kompetenču intervijas).

Noslēgumā būtu vērts uzsvērt, ka tiesnešu atlases procedūras attīstībai un pilnveidei ļoti svarīga ir visu tiesnešu ieinteresēta un konstruktīva līdzdalība. Sakārtots, saprotams un efektīvs atlases process ir ļoti svarīgs neatkarīgas tiesu varas elements.

Tiesneša amata kandidātu atlases komisijas sastāvs 2022. gadā:

- **Dzintra Balta** – Augstākās tiesas senatore;
- **Ieva Višķere** – Augstākās tiesas senatore;
- **Sandra Kaija** – Augstākās tiesas senatore;
- **Sanita Kanenberga** – Administratīvās apgabaltiesas tiesnese;
- **Silva Reinholde** – Kurzemes apgabaltiesas tiesnese;
- **Agnese Veita** – Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese;
- **Ilze Freimane** – Administratīvās apgabaltiesas tiesnese, ievēlēta komisijā kā Administratīvās rajona tiesas tiesnese;
- **Signe Grīnberga** – Rīgas apgabaltiesas tiesnese, ievēlēta komisijā kā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese;
- **Adrija Buliņa** – Rīgas apgabaltiesas tiesnese, ievēlēta komisijā kā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnese.

Tiesnešu atlase 2022. gadā

Tiesu priekšsēdētāju atlases komisija

Guntars Ploriņš,

Tiesu priekšsēdētāju atlases komisijas priekšsēdētājs

2022. gadā Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja amata kandidātu izvērtēšanas komisijas (turpmāk – Komisija) sastāvā darbojās trīs pastāvīgie komisijas locekļi: divi Tieslietu padomes deleģēti locekļi no tiesnešu vidus – **Ilze Celmiņa** un **Guntars Ploriņš**, kā arī tieslietu ministra pilnvarots pārstāvis – Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece **Inita Ilgaža**. Komisijas sastāvā tiek aicināts piedalīties arī viens mainīgais komisijas loceklis – attiecīgās tiesas tiesnešu kolektīva pārstāvis. Divos konkursos komisijas darbā ar padomdevēja tiesībām piedalījās Tiesu administrācijas pārstāve **Inese Kalniņa**, bet vienu reizi (konkursā uz Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja amatu) dalībai komisijas sēdē ar padomdevēja tiesībām tika pieaicināts kompetenču novērtēšanas speciālists.

2022. gadā kopumā izsludināti deviņi konkursi uz vakantajiem tiesu priekšsēdētāju un priekšsēdētāju vietnieku amatiem:

- Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētājs;
- Administratīvās apgabaltiesas priekšsēdētājs;
- Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājs;

- Vidzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks, Krimināllietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājs;
- Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks, Krimināllietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājs;
- Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks, Civillietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājs;
- Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks, Krimināllietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājs;
- Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks.

Ņemot vērā tiesu apvienošanu, 2022. gadā izsludināto konkursu skaits ir bijis mazāks, salīdzinot to ar iepriekšējiem gadiem.

Līdzīgi kā 2019., 2020. un 2021. gadā, arī 2022. gadā kandidātu skaits konkursos uz tiesu vadības amatiem bija no viena līdz trim pretendentiem, un pamatā šo kandidātu skaitu ietekmē tiesas lielums, proti, jo mazāka tiesa, jo mazāk arī kandidātu uz amatiem tiesas vadībā. Kopumā minētajiem deviņiem konkursiem bija pieteikušies 13 kandidāti, no kuriem Komisija uzklauzīja un vērtēja 12 kandidātus (viens kandidāts no turpmākās dalības konkursā atteicās).

Komisijas darbības pamats: Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtība (Tieslietu padomes 2019. gada 15. marta lēmums Nr. 6).

Tiesu efektivitātes darba grupa

Aija Āva,

Tiesu efektivitātes darba grupas vadītāja

Lai īstenotu Tieslietu padomes darbības stratēģijā 2021.–2025. gadam 3. rīcības virzienā „Efektīva un kvalitatīva tiesu vara” minēto uzdevumu īstenošanu, Tieslietu padome ar 2021. gada 14. jūnija lēmumu Nr. 55 nolēma izveidot darba grupu tiesu efektivitātes stiprināšanai.

Darba grupas sastāvs 2022. gadā:

- **Aija Āva** – Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētāja;
- **Jānis Bordāns** – tieslietu ministrs (pilnvarotā – Inita Ilgaža – valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos);
- **Ilze Celmiņa** – Rīgas apgabaltiesas tiesnese;
- **Jānis Rozenbergs** – Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs;
- **Juris Stukāns** – ģenerālprokurors.

2022. gadā Efektivitātes darba grupa darbojusies saskaņā ar Tieslietu padomes apstiprināto rīcības plānu, kurā noteikti četri prioritārie darbības virzieni:

- tiesnešu noslodzes izlīdzināšana Latvijā;
- optimāls un efektīvs tiesu sistēmas personāla modelis;
- spriedumu kvalitātes nodrošināšana;
- tiesu darba organizācija.

Efektivitātes darba grupa sadarbībā ar tiesnešiem, kā arī ar Augstāko tiesu, Tieslietu ministriju un Tiesu administrāciju strādā pie Rīcības plānā noteikto uzdevumu izpildes. Galvenie darba grupas rezultāti 2022. gadā:

- sadarbībā ar Tieslietu ministriju izstrādāts „Rīgas pilsētas tiesu reorganizācijas plāns”;
- sagatavots izvērtējums „Par apstiprināto tiesneša amata vietu skaita atbilstību tiesai piekritīgajam lietu apjomam vispārējās jurisdikcijas rajona (pilsētas) tiesās un apgabaltiesās”;
- veikta diskusija un tiesnešu aptauja „Par zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrācijas rajona (pilsētas) tiesās reformas rezultātiem”;
- izstrādāts ziņojums „Par Vadlīniju tiesām par tiesu priekšsēdētāju vietnieku skaitu un atbildības jomu noteikšanu apstiprināšanu”;
- izstrādāts ziņojums „Par tiesneša palīga institūta tālāko attīstību”;
- veiktas trīs elektroniskas aptaujas: viena adresēta tiesu priekšsēdētājiem, otra – rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesnešiem par tiesu efektivitāti ietekmējošiem faktoriem, kā arī tiesneša palīgiem – par darba pienākumu modeli.

7. DIALOGS

Tieslietu padomes dialogs ar tiesām un reģionālās vizītes

Lai nodrošinātu tiešu un efektīvu informācijas un viedokļu apmaiņu ar Latvijas tiesām, Tieslietu padomes pārstāvji 2022. gadā devušies vairākās vizītēs uz rajonu (pilsētu) tiesām un apgabaltiesām. Vizīšu mērķis bija informēt tiesnešus par Tieslietu padomes stratēģiskajiem darbības virzieniem, pārrunāt rajona (pilsētu) tiesu un apgabaltiesu tiesnešu atlases kārtību, kā arī citus aktuālus tiesu darba organizācijas jautājumus. 2022. gadā Tieslietu padomes locekļi kopumā bijuši trijās rajona (pilsētas) tiesās un piecās apgabaltiesās.

2022. gada 9. maijā Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs un Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Balta tikās ar Latgales apgabaltiesas tiesnešiem. **Latgales apgabaltiesas** tiesneši pauda atbalstu Tieslietu padomes stratēģiskajam rīcības virzienam – stiprināt tiesu varas neatkarību no izpildvaras.

[Plašāka informācija.](#)

priekšsēdētājs Aigars Strupišs un Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Balta viesojās **Zemgales apgabaltiesā**. Zemgales apgabaltiesas

tiesneši pozitīvi vērtēja priekšlikumu atsevišķas lietu kategorijas apgabaltiesās skatīt tikai rakstveida procesā, kā tas ir bijis Covid-19 izplatības laikā. Tiesneši arī ierosināja pārskatīt lietu kategorijas, kuras ir iespējams pārsūdzēt visās trijās tiesu instancēs.

[Plašāka informācija.](#)

2022. gada 30. maijā Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs un Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Balta apmeklēja **Vidzemes apgabaltiesu**. Vidzemes apgabaltiesas tiesneši izteica nepieciešamību stiprināt tiesnešu palīgu kvalifikāciju, kā arī to, ka jādiskutē par esošās tiesu darbinieku novērtēšanas sistēmas lietderīgumu.

[Plašāka informācija.](#)

2022. gada 13. jūnijā Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs tikās ar **Kurzemes apgabaltiesas** tiesnešiem, kuri aicināja Tieslietu padomi pievērst pastiprinātu uzmanību drošības jautājumiem tiesās un esošajam regulējumam par kārtības nodrošināšanu tiesas sēdē. Kurzemes apgabaltiesas tiesneši norādīja arī uz to, ka jāstiprina tiesas atbalsta personāls tiesību izpētes jomā, kā arī jānodrošina plašākas tiesnešu palīgu apmācības.

[Plašāka informācija.](#)

2022. gada 7. oktobrī Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs un Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Balta devās uz Rīgas apgabaltiesu. **Rīgas apgabaltiesas** priekšsēdētāja Daiga Vilsone uzsvēra nepieciešamību risināt jautājumu par tiesu darbinieku atalgojuma palielināšanu. Savukārt Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs minēja, ka kontekstā ar šī jautājuma izpildi paralēli ir jāstiprina Tieslietu padomes loma tiesu budžeta veidošanā. Tieslietu padomes locekļi ar Rīgas apgabaltiesas tiesnešiem apsprieda apgabaltiesu apvienošanas lietderību, kā arī iespējamus ieguvumus vai riskus no šādas reformas īstenošanas. Sarunas dalībnieki vienojās turpināt diskusiju par minēto jautājumu.

[Plašāka informācija.](#)

2022. gada 17. oktobrī Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs un Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Balta darba vizītē apmeklēja **Daugavpils tiesu un Rēzeknes tiesu**. Pārrunājot tiesu darbinieku personāla jautājumus, tiesneši no Daugavpils un Rēzeknes tiesām izteicās, ka reģiona pozitīvā iezīme ir tiesu darbinieku zemā mainība. Vienlaikus tiesneši uzsvēra nepieciešamību stiprināt tiesneša palīga institūtu, vairāk organizējot tiesnešu palīgu mācības. Tāpat tiesneši aicināja mainīt esošo tiesnešu palīgu novērtēšanas kārtību. Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs norādīja, ka ir nepieciešams pārskatīt arī tiesneša palīga amata standartu, lai paaugstinātu tiesnešu atbalsta personāla profesionālo kvalifikāciju. Tiesneši kā galvenos iemeslus, kas kavē lietu efektīvāku izskatīšanu, minēja Kriminālprocesa likuma sarežģītību un lietas dalībnieku neierašanos uz tiesas sēdēm. Daugavpils un Rēzeknes tiesu tiesneši atzinīgi novērtēja Tieslietu padomes locekļu izteikto ideju – organizēt tikšanos ar rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas tiesnešiem, lai pārrunātu aktuālo judikatūru. Vizītes laikā Tieslietu padomes locekļi ar tiesnešiem vienojās rīkot diskusiju par Daugavpils tiesas un Rēzeknes tiesas iespējamo apvienošanu.

[Plašāka informācija.](#)

2022. gada 2. novembrī Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs un Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece Dzintra Balta tikās ar **Ekonomisko lietu tiesas tiesnešiem**. Diskutējot par tiesas darbības efektivitātes jautājumiem, Ekonomisko lietu tiesas tiesneši minēja, ka galvenie iemesli, kas kavē lietu ātrāku izskatīšanu, ir procesuālo likumu formālisms un neelastība, kā arī advokātu kalendāru noslodze. Ekonomisko lietu tiesas tiesneši vērsa uzmanību arī uz lietu svēršanas

nozīmi tiesneša noslodzes noteikšanai Ekonomisko lietu tiesā. Tāpat tiesneši minēja nepieciešamību atslogot tiesnešu palīgus no tehniskiem darba pienākumiem, lai tiesnešu palīgi varētu pilnvērtīgi pievērsties juridiskiem jautājumiem un nodrošinātu kvalitatīvu atbalstu tiesneša darbam.

[Plašāka informācija.](#)

Lai pārrunātu Tieslietu padomes un tiesu darba aktuālos jautājumus, Tieslietu padome organizēs regulāras tikšanās ar tiesām arī 2023. gadā.

Tieslietu padomes dialogs ar citiem valsts varas atzariem

Viens no demokrātiskas un tiesiskas valsts priekšnoteikumiem ir varas dalīšanas princips, kas sadala valsts varu likumdevējvarā, izpildvarā un tiesu varā. Tieslietu padome ir koleģiāla institūcija, kas pārstāv tiesu varas pozīciju. Tāpēc Tieslietu padomei ir svarīgi veidot tiešu un konstruktīvu dialogu ar citiem valsts varas atzariem.

2022. gada 8. aprīlī Tieslietu padomes locekļi tikās ar Valsts prezidentu Egilu Levitu, lai apspriestu Tieslietu padomes darba aktualitātes un svarīgākos tiesu sistēmas attīstības jautājumus.

Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs informēja Valsts prezidentu par Tieslietu padomes darbu 2021. gadā un plānotajiem darbiem 2022. gadā, kuri galvenokārt vērsti uz Tieslietu padomes apstiprinātajā stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu. Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs norādīja, ka Tieslietu padome 2021. gadā kopumā noturējusi 37 sēdes, no tām 15 rakstveida procesā. Tāpat 2021. gadā Tieslietu padome pieņēmusi ap 50 lēmumiem, kuri skar tiesnešu karjeras jautājumus. Kā visnozīmīgāko Tieslietu padomes 2021. gadā paveikto darbu A. Strupišs minēja Tieslietu padomes darbības stratēģijas 2021.–2025. gadam izstrādāšanu un apstiprināšanu.

A. Strupišs informēja Valsts prezidentu arī par to, ka 2021. gadā Tieslietu padome ir pilnveidojusi rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases kārtību, kā arī apstiprinājusi jaunu Tiesnešu ētikas komisijas reglamentu. Tāpat 2021. gadā darbu sākusi Tieslietu padomes darba grupa tiesu efektivitātes stiprināšanai.

Lielu uzmanību Tieslietu padome pievērsusi e-lietai, lai nodrošinātu lietu dalībniekiem kvalitatīvi izstrādātu programmas nodrošinājumu lietu elektroniskai izskatīšanai. Tieslietu padome 2021. gadā arī apstiprinājusi lietu izskatīšanas termiņu standartus 2022. gadam, kuru mērķis ir sniegt sabiedrībai priekšstatu par plānotajiem lietu izskatīšanas vidējiem termiņiem. Padome 2021. gadā pieņēma vadlīnijas tiesnešu mācību organizēšanai 2022. gadā, kas nosaka principus un virzienus, kā veidojamas tiesnešu mācību programmas, orientējoties uz tiesnešu praktisko apmācību. Informējot par 2022. gada Tieslietu padomes darbības plāniem, A. Strupišs uzsvēra, ka Tieslietu padome plāno pievērsties galvenokārt tiesu varas efektivitātes un kvalitātes stiprināšanai (lietu izskatīšanas termiņiem, kontrolei utt.), tiesu neatkarības stiprināšanai un Tieslietu padomes funkciju paplašināšanai. Vienlaikus tiek strādāts arī pie tiesu darbinieku un tiesnešu konkurētspējīga atlīdzības modeļa izveides un komunikācijas uzlabošanas ar sabiedrību.

Tikšanās laikā tika pārrunāta jauno tiesnešu atlases un viņu profesionālās piemērotības tiesneša darbam novērtēšanas kārtības pilnveide, kā arī Saeimas pilnvaras tiesnešu apstiprināšanā amatā. Īpaša uzmanība tika veltīta pirmās instances tiesas tiesnešu apstiprināšanas kārtībai, kad Saeima divreiz balso par jauno tiesnesi, vispirms ieceļot to amatā uz trim gadiem un pēc tam apstiprinot amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma. Tāpat tika aktualizēta vajadzība pilnveidot procedūru, kādā

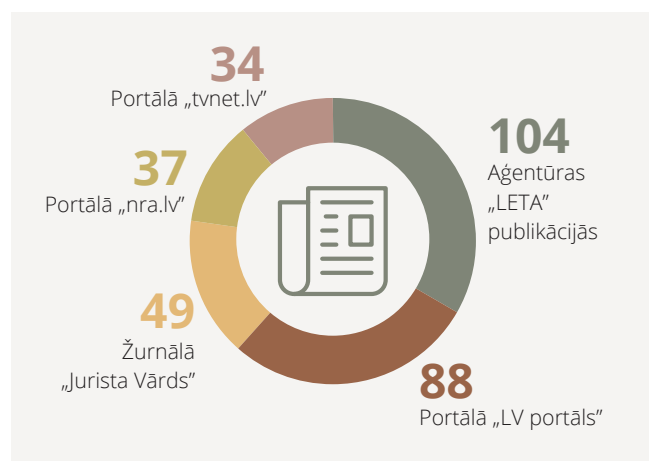
veidā Satversmes tiesas tiesnesis pēc sava pilnvaru termiņa beigām varētu turpināt tiesneša darbu Augstākajā tiesā.

[Video no tikšanās pieejams Augstākās tiesas YouTube kanālā.](#)

Tieslietu padomes dialogs ar sabiedrību

Viens no Tieslietu padomes darbības stratēģijas 2021.–2025. gadam rīcības virzieniem paredz stiprināt sabiedrības uzticību tiesu varai. Lai to sasniegtu, būtisks uzdevums ir sabiedrības informēšana par Tieslietu padomes darba aktualitātēm un pieņemtajiem lēmumiem.

Plašsaziņas līdzekļi ir būtiskākie kanāli, kuros sabiedrība gūst informāciju par Tieslietu padomes darbu. 2022. gadā Tieslietu padome kopumā izsūtījusi 82 preses relīzes, informējot medijus par plānotajām Tieslietu padomes sēdēm un pieņemtajiem lēmumiem, kā arī par citām Tieslietu padomes aktualitātēm. 2022. gadā Tieslietu padomes preses relīzes visbiežāk publicētas un Tieslietu padome pieminēta nacionālās informācijas aģentūras „LETA” publikācijās (104 rakstos), portālā „LV portāls” (88 rakstos), žurnālā „Jurista Vārds” (49 rakstos), portālā „nra.lv” (37 rakstos) un portālā „tvnet.lv” (34 rakstos).

Mūsdienās arvien lielāku lomu informācijas nodošanā sabiedrībai ieņem sociālie tīkli, tāpēc Tieslietu padome 2022. gada 19. aprīlī pievienojās „Twitter”, izveidojot kontu @Tiesl_padome. Tā sabiedrībai un tieslietu nozares pārstāvjiem ir iespēja saņemt aktuālo informāciju par Tieslietu padomes lēmumiem. Kopumā profilā 2022. gadā ievietotas 135 ziņas. Vislielāko skatītāju interesi (7007) radīja 2022. gada 15. jūnijā publicētā ziņa par sarunu festivālu „Lampa”, kurā tiesu vara aicināja uz sarunām par tiesiskumu Temīdas teltī.

Savukārt vislielāko iesaisti (235) izraisīja 2022. gada 19. aprīļa ziņa – turpmāk Tieslietu padomes aktualitātēm var sekot @Tiesl_padome.

Tieslietu padome no 2022. gada 5. jūlija ir pieejama arī video platformā „YouTube”, kurā ir iespēja sekot Tieslietu padomes sēžu tiešraidēm. Vislielākais skatījums (347) bija 2022. gada 16. septembra sēdei, kurā Tieslietu padome tiesnesi Ojāru Priedīti iecēla par Administratīvās apgabaltiesas priekšsēdētāju un tiesnesi Andu Kraukli – par Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāju.

2022. gada 1. un 2. jūlijā tiesu sistēma pirmo reizi vēsturē piedalījās sarunu festivālā „Lampa” ar savu „Temīdas telti”, kur aicināja sabiedrību diskutēt par tiesiskuma tematiku. Festivāla laikā Tieslietu

padome ar tiesu sistēmas institūcijām organizēja diskusijas par Satversmi, valsts varas atzaru līdzsvaru un tiesu varas neatkarību, tiesiskumu, tiesnešu sirdsapziņu, ģimenes tiesībām, nemateriālajiem piespiedu izpildes līdzekļiem, krāpšanu u.c. Pašiem mazākajiem festivāla dalībniekiem pat bija iespēja vērot „Bērnu rīta Zaķa prāvu”. Temīdas telts bija plaši apmeklēta. Visas diskusijas ir aplūkojamas [Augstākās tiesas tīmekļvietnē](#).

Tieslietu padomes jaunumiem var sekot arī Augstākās tiesas tīmekļvietnē sadaļā [Tieslietu padome](#). Kopumā 2022. gadā Tieslietu padomes ziņu sadaļā ir publicētas 82 ziņas. Tāpat Tieslietu padomes sadaļā ir pieejama aktuālā informācija par sēžu darba kārtību, pieņemtajiem lēmumiem, apstiprinātiem dokumentiem, pētījumiem un apkopojumiem, tiesu priekšsēdētāju un priekšsēdētāju vietnieku amatu kandidātu koncepcijas, tiesnešu pašpārvaldes institūciju aktualitātes un tiesnešu konferences materiāli.

Sabiedrības informēšanai ir tapis arī Tieslietu padomes darba 2022. gada pārskats, kur vienuviet apkopota informācija par svarīgākajiem Tieslietu padomes veikumiem attiecīgajā gadā.

2023. gadā Tieslietu padome turpinās regulāri informēt sabiedrību par padomes jaunumiem. Vienlaikus ir iecerēts izveidot Tieslietu padomes mājaslapu, lai paplašinātu iespējas sabiedrībai saņemt informāciju par padomes jaunumiem. Tāpat 2023. gadā iecerēts izstrādāt un apstiprināt tiesu komunikācijas vadlīnijas un Tieslietu padomes komunikācijas stratēģiju, lai veicinātu efektīvāku tiesu sistēmas komunikāciju ar sabiedrību.

Seko Tieslietu padomes jaunumiem!

 www.at.gov.lv

 twitter.com/Tiesl_padome

 youtube.com

8. TIESLIETU PADOMES STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Dalība Eiropas Tieslietu padomju asociācijā

Eiropas Tieslietu padomju asociācija (ENCJ - *European Networks of Councils for the Judiciary*) ir starptautisks Eiropas Tieslietu padomju sadarbības tīkls.

ENCJ darbojas konkrētu projektu darba grupās, kuru locekļi periodiski tiek sanāksmēs un ikgadējos darba rezultātus prezentē Ģenerālajā asamblejā. ENCJ birojs atrodas Briselē. Līdz 2022. gada novembrim ENCJ prezidents bija Itālijas pārstāvis Filipo Donati. Bet kopš 2022. gada decembra par ENCJ prezidenti uz diviem gadiem ievēlēta Lietuvas Tieslietu padomes pārstāve Daļa Vasariene.

2022. gadā ENCJ izstrādāja ziņojumu „Tiesu neatkarība, atbildība un kvalitāte – nākamais solis, izvērtējot neatkarību, tiesu klientu pieredzi un kvalitātes novērtējumu”, kas tika prezentēts Ģenerālajā asamblejā 1.–3. jūnijā Atēnās.

Latvijas Tieslietu padomi Ģenerālajā asamblejā pārstāvēja tās priekšsēdētājs Aigars Strupišs. Šajā pasākumā Nīderlandes Tieslietu padomei tika pasniegta balva par pozitīvām pārmaiņām, proti, iniciatīvu par tā dēvēto „ugunsdzēsēju brigāžu”

izveidi, kas sniedz operatīvu atbalstu lietu uzkrājuma risināšanai atsevišķās tiesās.

Ģenerālās asamblejas pieņemtajā deklarācijā „Par tiesu solidaritāti krīzes laikā” uzsvērts: „Tiesu iestādēm Eiropā aktīvi jāmeklē sadarbība un koordinācija, lai palīdzētu tām jurisdikcijām, kurām nepieciešams atbalsts.”

ENCJ dalībniekiem pastāv iespēja iniciēt attālinātus pusdienu seminārus (*Lunch seminar*), lai apspriestu aktualitātes tiesu darba organizācijā. 2022. gadā notikuši vairāki šādi semināri:

29.
novembrī

„Eiropas tūre”, kurā Bulgārijas, Francijas, Grieķijas, Ungārijas, Lietuvas, Anglijas un Velsas pārstāvji informēja par tiesu sistēmas aktualitātēm un problēmjautājumiem;

26.
oktobrī

Par tiesu varas situāciju Ungārijā;

20.
septembrī

2022. gada ziņojums par tiesiskumu (*Rule of Law report*);

26.
aprīlī

Dažādības politika: kā tiesu sistēmā tiek veicināta dažādība;

15.
martā

Situācija Ukrainā un tiesu varas loma; seminārā uzstājās arī Augstākās tiesas priekšsēdētāja padomniece Tieslietu padomes jautājumos Solvita Harbaceviča;

14.
februārī

ENCJ dialoga grupas

2022.-2023. gadā ENCJ turpina attīstīt arī vairākus projektus: „Tiesu neatkarība, atbildība un kvalitāte”, „Digitālās justīcijas forums”, „Tieslietu padomju rīcības kodekss” un „Kandidātu piesaiste tiesneša karjerai”.

Latvijas pozīciju ENCJ darba grupās pārstāv Augstākās tiesas priekšsēdētāja padomniece Tieslietu padomes jautājumos Solvita Harbaceviča un Tieslietu padomes sekretariāta padomniece Dace Šulmane.

Eiropas tiesnešu neatkarības aptauja

Eiropas Tieslietu padomju asociācija 2022. gada sākumā jau ceturto reizi veica tiešsaistes aptauju par tiesnešu neatkarību Eiropas valstīs, piedāvājot tiesnešiem iespēju sniegt savu skatījumu par tiesu varas un tiesnešu neatkarības aspektiem katrā valstī. Aptaujā piedalījās 15 821 tiesnesis no visām Eiropas valstīm, tostarp 200 tiesneši no Latvijas.

Novērtējot savu neatkarību, Eiropas tiesnešu atbildes svārstās diapazonā no 7.0 līdz 9.8 ballēm.

Latvija ir viena no četrām valstīm, kurās tiesnešu neatkarības pašnovērtējums ir zemākajā līmenī, proti, 7.2 balles vai zemāk. Savukārt, atbildot par savas valsts Tieslietu padomes neatkarību, Latvijas tiesneši, līdzīgi kā vairumā Eiropas valstu, snieguši vidēji augstu novērtējumu – ap 7.0 ballēm. 16% no Latvijas tiesnešiem ir norādījuši uz neadekvātu ārējo ietekmi uz tiesneša darbu, no tiem 35% tiesnešu kā problēmu atzīmēja tieši mediju ietekmi uz tiesneša darbību.

Ziņojums par tiesiskumu Eiropas Savienībā

Eiropas Komisijas 2022. gada ziņojumā par tiesiskumu Eiropas Savienībā (*EU Justice Scoreboard*) sniegts ikgadējs pārskats par tiesu sistēmas būtiskākajiem rādītājiem: efektivitāti, kvalitāti un

tiesu varas neatkarību.

Ziņojumā ietvertie statistiskie rādītāji liecina, ka Latvijai ir trešais labākais rādītājs starp Eiropas Savienības dalībvalstīm (aiz Dānijas un Igaunijas) pēc laika, kas nepieciešams civillietu, komercietu, administratīvo lietu izskatīšanai. Vienlaikus Latvijā ir vismazākais neizskatīto jeb atlikumā esošo administratīvo lietu īpatsvars, savukārt pēc atlikumā esošo civillietu un komercietu skaita Latvija ierindojas 10. vietā.

Latvija ieņem 5. vietu starp valstīm ar augstāko budžeta līdzekļu ieguldījumu tiesu sistēmā (procentos no iekšzemes kopprodukta) aiz Bulgārijas, Polijas, Horvātijas un Slovēnijas, likumsakarīgi Latvijai arī ierindojas 6. vietā Eiropā pēc tiesnešu īpatsvara sabiedrībā, proti, 28 tiesneši uz 100 000 iedzīvotāju.

Vienlaikus izskatāmo administratīvo lietu skaits ir trešais zemākais Eiropā, kā arī izskatāmo

civillietu un komercietu skaits saglabājas salīdzinoši vidēji zems – 14. vieta. Ziņojumā ietvertajā salīdzinājumā par tiesvedības nodevu apmēriem Latvija ierindojas starp septiņām valstīm, kurās ir augstākās tiesas nodevas komercietās.

Šā gada ziņojumā ietverti arī vairāki jautājumi par tiesu pieejamību. Latvija ierindojas starp valstīm, kurās ir pilnībā nodrošināta tiesu pieejamība personām ar invaliditāti, bērniem draudzīga tiesu sistēma, digitāli risinājumi elektroniskai komunikācijai un informācijai par tiesas procesu tiešsaistē.

[Ar pilnu ziņojuma tekstu iespējams iepazīties šeit.](#)

Ziņojums par tiesiskumu Latvijā

Eiropas Komisija 2022. gada 13. jūlijā publicēja trešo ikgadējo ziņojumu par tiesiskumu (*Rule of Law report*). Sadaļā „Tiesu sistēma” akcentētas būtiskākās novitātes un tendences Eiropas Savienības dalībvalstu tiesu sistēmās, tostarp daudzi jautājumi, kas skar Tieslietu padomes darbību. Ziņojumā norādīts, ka Tieslietu padome sākusī īstenot stratēģiju 2021.–2025. gadam. Tāpat minēts, ka „viena no Tieslietu padomes prioritātēm ir pārņemt no izpildvaras tiesu sistēmas administratīvo pārvaldību. Tieslietu ministrijas un Tieslietu padomes pārstāvji apspriež šā mērķa īstenošanu”.

Ziņojumā pieminēts arī Tieslietu padomes izveidotās darba grupas tiesu efektivitātes stiprināšanai

2021. gada 22. oktobrī iesniegtais rīcības plāns. Ziņojums ietver informāciju, ka Tieslietu padome grozījusi tiesneša amata kandidātu un tiesas priekšsēdētāju atlases procedūru. Eiropas Komisija kā vienu no nozīmīgākajiem atskaites punktiem Latvijas atveseļošanas un noturības plānā un ar tiesu sistēmu saistītām reformām atzīmējusi jauna, centralizēta tiesnešu mācību centra izveidi. Ziņojumā minēts, ka Latvijā ir sākusi darboties e-lietu pārvaldības sistēma, kas tiek pakāpeniski ieviesta visās tiesās. Ekonomisko lietu tiesa savā pirmajā darbības gadā ir sekmīgi tikusi galā ar saņemto noslodzi.

Neskatoties uz ziņojumā konstatēto, ka Latvijas tiesu sistēmas efektivitāte kopumā joprojām ir augsta, tomēr 2022. gadā nav uzlabojušies sabiedrības priekšstati par Latvijas tiesu sistēmas neatkarību. Respektīvi, tikai 53% sabiedrības locekļu un tikai 27% uzņēmēju uzskata, ka tiesu un tiesnešu neatkarības līmenis ir „diezgan augsts vai ļoti augsts”. Nav palicis nepamanīts arī fakts, ka Augstākās tiesas tiesnešu iecelšanas procesā 2022. gadā izveidojusies pretrunīgi vērtējama situācija saistībā ar bijušās Satversmes tiesas priekšsēdētājas Sanitas Osipovas neapstiprināšanu Augstākās tiesas senatora amatā, kā arī iespējamu politisko spiedienu uz tiesu varu. Šā jautājuma sakārtošanu atbilstoši Eiropas tiesu iestāžu iecelšanas standartiem Eiropas Komisija izvirzījusi kā vienu no ieteikumiem Latvijai.

[Ar pilnu ziņojuma tekstu iespējams iepazīties šeit.](#)

9. TIESLIETU PADOMES DARBA PRIORITĀTES 2023. GADĀ

Tieslietu padome turpinās darbu pie 2021.–2025. gada darbības stratēģijas mērķa sasniegšanas – nodrošināt tiesu varas neatkarību, kvalitāti, attīstību un atbildību. Tādējādi arī atbilstoši stratēģijai Tieslietu padome ir definējusi savas darba prioritātes 2023. gadā.

Pirmkārt, 2023. gadā Tieslietu padome veicinās tiesu kā konstitucionālas institūcijas fiskālo neatkarību un stiprinās Tieslietu padomes statusu un funkcijas. Tādā veidā no izpildvaras tiks pārņemtas tiesu administrēšanas funkcijas un atbilstoši attīstīta Tieslietu padomes administratīvā kapacitāte.

Otrkārt, Tieslietu padome plāno izstrādāt konkurētspējīgu tiesu darbinieku atlīdzības modeli, kā arī vienotu tiesu darbinieku vērtēšanas metodiku un tai piesaistītu atlīdzības sistēmu.

Treškārt, Tieslietu padome stiprinās tiesu darba efektivitāti, optimizējot tiesu sistēmas iekšējos resursus.

Plašāku informāciju par to, kā Tieslietu padomei veiksies ar nozīmīgākajiem plānotajiem darbiem 2023. gadā, būs iespējams lasīt nākamā gada darba pārskatā.

Tieslietu padomes 2022. gada pārskatā izmantoti Tieslietu padomes sekretariāta, Augstākās tiesas, Valsts prezidenta kancelejas (Ilmāra Znotiņa) un Eiropas Tieslietu padomju asociācijas fotoattēli.